

LAIMĖJUSIŲJŲ UŽDAVINIAI

Dr. Jonas Jasaitis

(Tęsinys)

Seimo rinkimai dar ne-sibaigė. Norėtusi, kad ir ant-rajame rate vadinamieji "kai-rieji" neturėtų dėl ko džiaug-tis. Kaip rodo pirmieji spau-dos pranešimai, jie nesiruošia keisti savo kenkėjiškos takti-kos. Jau pasipylė gąsdinimų lavina: esą nukentės seneliai ir ligoniai, prasidės finansų krizė, šoktels infliacija, pa-blogės santykiai su kaimy-nais. Jų klausantis atrodo, lyg LDDP valdymo metais vis-kas buvę "OK". Nejaugi jie mano, kad žmonių atmintis tokia trumpa arba kad nuolat kartojamas melas bus suvok-tas kaip teisybė? O gal tai vienas iš bandymų išvengti atsakomybės už Lietuvos iš-vogimą ir nuskurdinimą?

Pralaimėjusieji (kol kas tik rinkimus, bet ne pozicijas faktiškame šalies valdyme) ne tik kalba. Matome ir "dar-bus". Štai vyriausybė, begy-venanti paskutines savaites, kažkodėl sulaukė obligacijų išpirkimą. Panikos paveiktieji skubiai išperka dolerius. Ku-ro nupirkta tik pusė to kiekio, kurio reikia šildymo sezonui. Gal vėl bus žaidžiama "šilto vandens" korta: girdi, prie "mūsų" gyvenote šiltai ir tu-rėjote karšto vandens?

Antrajame rate dar rei-kia išrinkti 65 Seimo narius. Tačiau ką tik iškeptos "refor-mų partijos" vadas jau kvie-čia burtis į "pralaimėjusiųjų sąjungą", steigti "opoziciją šalia Seimo. "Dy-dy-py" jau skaičiuoja, ar užteks šalinin-kų, kad pareikalautų nušalin-ti Ministrą Pirmininką (kuris dar net nepaskirtas), kad ga-lėtų "kreiptis į Konstitucinį Teismą" ir t.t. Ką išreiškia šie veikėjai: tik liguistas asmeni-nės ambicijas ar įžulų kėsini-mąsi į Lietuvos nepriklauso-mybę?

Užsienio politikos
bruzgynai

Laimėjusieji, dar net ne-spėję susirinkti į pirmąjį nau-jojo Seimo posėdį, jau susi-duria su baisiausiai suvelta užsienio politika. Svarbių sprendimų vilkinimas ir kaž-kios neaiškos nuolaidos pri-vėdė prie to, kad vėl išaugo grobuoniški Rusijos imperi-ninkų apetitai.

Kažkas labai pasistengė [varyti kylį į Baltijos šalių vienybę. Tame ginčytiname plote naftos dar niekas nera-do ir nė vieno dolerio iš jos neuždirbo, o kaimyninių ša-lių piliečių tarpe jau sėjamas

nepasitikėjimas ir nerimas. Kažkokie rašeiškos net ir išei-vijos spaudoje "prisimena" (būtent, dabar!), kad, girdi, latviai ir anksčiau ne kartą kėsinosi į mūsų žemę. To-kiuose išvedžiojimuose nebe-toli ir iki kaltinimų Baltijos broliams. Juk užsiėmę tarpu-savio erzelyne, taptume dar lengvesniu prokomunistinių ir revanšistinių jėgų grobiu. Spektakliukas, kaip reta, tik be "happy end".

Per ketverius metus taip ir nesutvarkyta valstybės sienos apsauga. Braunasi per ją minios migrantų, ten ir at-gal, tarsi judrioje magistralė-jė, važinėja kontrabandinin-kai, naujus kelius planuoja narkotikų pardavėjai. Imperi-jos garbintojai vis įžuliu rei-ka-lauja tai Vyštyčio ežero, tai Kuršių Nerijos pakrančių. Tokio užsienio politikos pro-blemų palikimo niekas nepa-vydytų.

Norisi tikėti, kad pasau-lio galingieji dar nepamiršo prof. Vytauto Landsbergio kalbos, pasakytos Niujorke tuo momentu, kai Lietuva bu-vo priimta į Jungtinių Tautų organizaciją. O jis kalbėjo apie *švarią* politiką. Kalbėjo apie santykius tarp valstybių, paremtus ne stipriojo "teise", ne cinišku skaičiavimu, ką la-biau apsimoka palaikyti. Iš tos tribūnos Lietuva prabilo apie lygiateisiškumą ir tarpu-savio pagarbą tarp šalių. Lie-tuva turėjo teisę taip pasaky-ti! Juk tai ji parodė pasauliui, kokiais mēlo ir brutalaus ci-nizmo pagrindais rėmėsi toji, net kai kurių vakariečių iš-liaupsintoji "formed Soviet Union". To kraupaus monstro subyrėjimas leido užbaigti beprasmiškas ginklavimosi varžybas ir sutaupyti milijar-dus dolerių, kuriuos dabar galima žmonių gerbūviui pa-naudoti.

Balsavimo rezultatai užsienyje

Naujamiesčio rinkimų apygardoje Nr. 1:

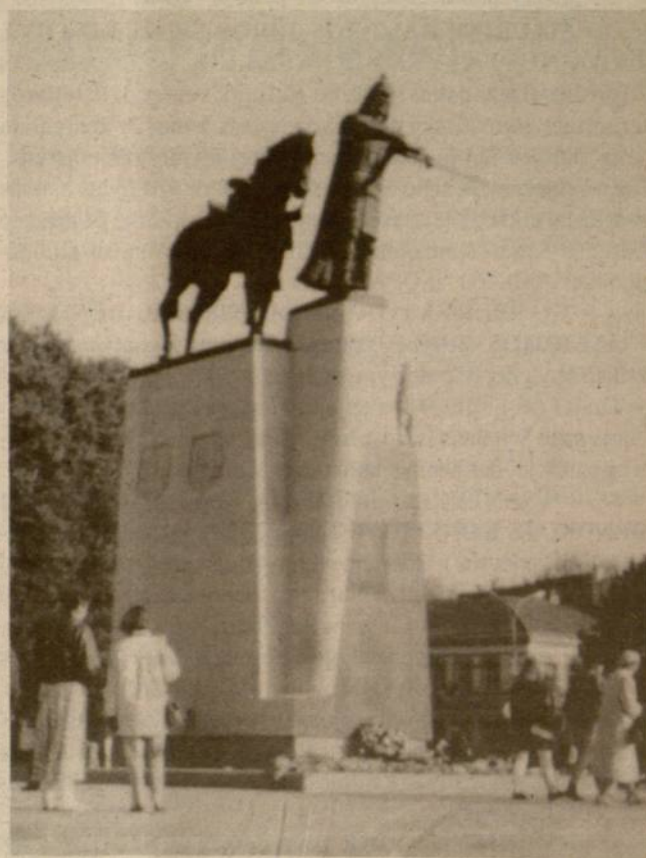
Pavardė	Vardas	Kandidatą iškėlė	Gavobalsų
Vasilij	Asmalkov	Liet. ūkio partija	19
Audrius	Butkevičius	Išsikėlė pats	819
Bronislovas	Genzelis	Liet. socialdemokratų partija	179
Jurij	Kobrin	Liet. rusų sąjunga	76
Andrius	Kubilius	Tėvynės sąjunga (L.K.)	1888
Albinas	Lozuraitis	LDDP	282
Rimantas	Matulis	Lietuvių tautininkų sąjunga	106
Saulius	Mickus	Lietuvos valstiečių partija	52

Net nepradėtas rengti
"Maršalo planas" Lietuvai

Tačiau ne itin gerai isto-riją ir geografiją išmokę poli-tikieriai tik trumpam tesuklu-so. O juk jie turėjo puikiausią progą ištaisyti savo žinių spragas. Naujas "Maršalo planas" pokomunistiniam pa-sauliui būtų pareikalavęs ne-didelių išlaidų, bet davęs pui-kius rezultatus. Lietuvai tada reikėjo ne labdaros, o kvali-fikuotos pagalbos, pertvar-kant gamybos technologiją. Kaip sakoma, tada Lietuva prašė ne "keptos žuvies, o meškerės". Tada nebūtų tokio gamybos ir visų kitų ūkio sričių smukimo, koks prasi-dėjo, subyrėjus komunistinei imperijai.

Nejaugi tie, kurie abe-jingai stebėjo buvusio oku-panto siautėjimą Lietuvoje, jos pasienio punktų daužymą, ekonominę blokadą, nenuma-tė, kokios gali būti jų neveik-lumo pasekmės? Nejaugi rei-kia, kad iš pradžių viskas su-griūtų, kad kvalifikuoti dar-bininkai taptų gatvių šlavė-jais ir užmirštų, kaip atrodo metalo pjovimo staklės, kad inžinieriai liktų Gariūnų tur-gelio skudurininkais, o dakta-rantai – metalo laužo perpar-davinėtojai? Nejaugi reikia, kad pragyvenimo šaltinio ne-tekę žmonės pradėtų vienas iš kito paskutinį kasnį ar cen-tą atiminėti, kad prasidėtų viena už kitą šiurpesnės savižudybės, kad tūkstančiai vaikų apleistų mokyklas ir atsidurtų gatvėse ir savarty-nuose?

Jei toji grupuotė, pasi-vadinusi "darbo demokra-tais", dar ilgiau būtų valdžiu-si, ji, ko gero, greitai būtų įgyvendinusi "juodąjį planą", apie kurį jau ne kartą rašyta spaudoje: "ištrūkusi į kal-lėjimo prašysis į jį atgal".

Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino paminklas
Vilniuje, Katedros aikštėje. Skulptorius – V. Kašuba

Aurelija	Pilotienė	LKDP	317
Algirdas	Pilvelis	Liet. reformų partija	27
Zigfrid	Račkovskis	Lietuvos lenkų rinkimų akcija	69
Gintaras	Ruseckas	Respublikonų partija	76

Daugiamandatėje apygardoje:

Eil. Nr.	Partija	Gavo balsų
1.	Respublikonų partija	29
2.	Lietuvos liberalų sąjunga	90
3.	Lietuvos Centro sąjunga	437
4.	Lietuvos rusų sąjunga	40
5.	Krikščionių demokratų sąjunga	75
6.	Lietuvos socialistų partija	16
7.	Lietuvos laisvės sąjunga	16
8.	Lietuvos valstiečių partija	39
9.	Lietuvos lenkų rinkimų akcija	67
10.	Lietuvos socialdemokratų partija	150
11.	Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga	55
12.	Lietuvių nacionalinė partija "Jaunoji Lietuva"	28
13.	Lietuvos laisvės lyga	19
14.	Lietuvos gyvenimo logikos partija	5
15.	Lietuvos demokratinė darbo partija	311
16.	Lietuvių tautininkų sąjungos ir Lietuvos Demokratų partijos koalicija	92
17.	Lietuvos tautinių mažumų aljansas	15
18.	Lietuvos moterų partija	130
19.	Tėvynės Sąjunga (Lietuvos konservatoriai)	1630
20.	Lietuvos socialinio teisingumo sąjunga	7
21.	Lietuvos krikščionių demokratų partija	546
22.	Lietuvos liaudies partija	7
23.	Lietuvos ūkio partija	22
24.	Tautos pažangos partija	9

Paštu gauti 4305 vokai, iš jų 380 - sugadinti.
Atspauduoti ir įmesti į balsadėžę 3925 vidiniai vokai

LIETUVOS RESPUBLIKOS AMBASADA

Šiame numeryje:

JAV ir Prancūzija – sąjungininkės	– 2 psl.
Socialiniai procesai Lietuvoje	– 3 ir 6 psl.
Naujausi Eltos pranešimai	– 4 psl.
Susipažinkime: pianistas Rokas Zubovas	– 5 psl.
Portugalijos keliais (tęsinys)	– 6 psl.
Poetui Henrikui Nagiui atminti (tęsinys)	– 7 psl.
Liudytojai prisimena	– 8 psl.
Padėka "Vilties" Partnerystei"	– 9 psl.
Kas, kur ir kada?	– 10, 11, 12 psl.

Girdėta iš Vilniaus

• **ŠIAURINĘ BALTIJOS JŪROS SIENĄ LIETUVA ŽADA NUSTATYTI VIENAŠALIŠKAI.** Prezidentas Algirdas Brazauskas pateikė Seimui svarstyti Lietuvos teritorinės jūros, išskirtinės ekonominės zonos ir žemyninio šelfo Baltijos jūroje šiaurinės ribos nustatymo laikinojo įstatymo projektą. Jis siūlo šį projektą svarstyti ypatingos skubos tvarka. Teikti šį įstatymo projektą Prezidentą paskatino Latvijos Seimo sprendimas ratifikuoti susitarimą su kompanijomis "AMOCO" ir OPAP.

• **KONSERVATORIAI TARSIS DĖL BŪSIMOS KOALICIJOS.** Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai) ir krikščionys demokratai yra susitarę pradėti konkrečias konsultacijas dėl būsimos koalicijos formų. Tai spaudos konferencijoje sakė Vytautas Landsbergis. Koks nors paskirstymas postais, pasak jo, dar nebuvo konkrečiai svarstytas.

• **SANTYKIAI SU RUSIJA BUS NAGRINĖJAMI BENDROJE KONFERENCIJOJE.** Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai) lapkričio viduryje, prieš pradėdant dirbti naujam Seimui, ketina surengti bendrą konferenciją su Rusijos politikais dėl Lietuvos santykių su Rusija plėtojimo. Apie tai spaudos konferencijoje informavo Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) pirmininkas Vytautas Landsbergis. "Kai aš ir mano kolegos įtakojome ir vykdėme Lietuvos užsienio politiką, mūsų santykiai su Rusija buvo labai geri ir nėra jokio pagrindo manyti, kad mes norėtume juos bloginti", pabrėžė V. Landsbergis.

• **"DIENA" PRIE BANKROTO RIBOS?** BNS agentūros žiniomis, "Dienos" skolos valstybinei spaustuvei, taip pat už komunalines paslaugas siekia kelis šimtus tūkstančių litų. Redakcijos darbuotojams atlyginimai ir honorarai neišmokėti beveik už pusmetį.

"Diena" yra sovietmečio laikais ėjusio Lietuvos Komunistų partijos oficiozo "Tiesa" teisių perėmėja. Prieš ketverius metus ji pasiskelbė esanti nepriklausomas laikraštis. Pagal populiarumą ji tuo metu buvo ketvirtoje vietoje tarp didžiausių šalies dienraščių. "Diena" palaikė 1992 metais Seimo rinkimus laimėjusios LDDP politiką.

• **RUOŠIASI STREIKUOTI MEDIKAI.** Spalio 24 dieną beveik visose sveikatos priežiūros įstaigose vyko slapas balsavimas dėl streiko rengimo. Daugiau kaip 90 % balsavusiųjų pasisakė už streiką. Tačiau prieš jį skelbiant, dar žadama tartis su Lietuvos Prezidentu ir Ministru pirmininku. Lietuvos medikų atlyginimai yra beveik 30 % mažesni už biudžetinių įstaigų darbuotojų atlyginimų vidurkį.

• **SUOMIJOS PARAMA LIETUVAI.** Suomijos Vyriausybė skyrė 200 tūkstančių dolerių valdymo reformų Lietuvoje programai paruošti bei įgyvendinti. Dalis lėšų bus skirta Valstybės tarnautojų tobulinimosi centrui, kuris įsteigtas 1993 metais. Kasmet įvairius kursus jame baigia apie pusantro tūkstančio tarnautojų.

• **SKIRIAMUOSIUS RAŠTUS ĮTEIKĖ NAUJOJI LENKIJOS AMBASADORĖ.** Spalio 29 dieną Prezidentui Algirdui Brazauskui skiriamuosius raštus įteikė naujoji Lenkijos ambasadorė Lietuvoje Eufemia Teichmann. Savo kalboje ambasadorė pabrėžė, kad abi valstybės turi daug bendrų interesų. "Ateina metas konkrečiai realizuoti pasiekto politinio dialogo kokybę, tai yra plėtoti bendradarbiavimą įvairiose srityse, ypač bankininkystėje, prekyboje, užsienio ir infrastruktūros vystyme, išorinio ir visuomeninio saugumo sistemose", – sakė ji.

E. Teichmann yra gimusi 1939 metais. Ji yra ekonomikos profesorė, daug metų dėsciusi Vyriausiojoje planavimo ir statistikos mokykloje. Atstovauti Lenkiją užsienyje jai tenka pirmą kartą.

• **BOTANIKO JUBILIEJUS.** Vilniuje, Lietuvos Mokslų Akademijoje paminėtos išmaus botaniko, akademiko, profesoriaus Jono Dagio gimimo 90-osios metinės. Akademijos prezidentas Benediktas Juodka pabrėžė, kad J. Dagys, tyrinėjęs Baltijos pajūrio augalų ekologiją, pievų augaliją, praturtino tiek šios srities mokslą, tiek jo praktinio panaudojimo galimybes. Jis paskelbė daugiau kaip 100 mokslinių darbų.

• **DAINININKŲ KONKURSAS.** Vilniuje buvo surengtas antrasis Beatričės Grincevičiūtės kamerinio dainavimo konkursas, skirtas dainininkės gimimo 85-osioms metinėms. Jame varžėsi apie 20 jaunų profesionalių dainininkų ir studentų-vokalistų. Pirmoji penkių tūkstančių litų premija paskirta dainininkui Audriui Rubežiui, šį pavasarį baigusiam Lietuvos muzikos akademijos profesoriaus Virgilijaus Norėikos klasę. Anksčiau Audrius Rubežius jau yra pelnęs Kazimiero Vytauto Banaičio vokalistų konkurso pirmąją premiją.

Iš visur – apie viską

Algirdas Pužauskas

Prancūzijos prezidento Žako Širako vizitas Izraelyje neapsiėjo be nemalonių momentų. Svečias norėjo aplankyti Jeruzalės šventąsias vietas, tačiau Izraelio policija ir saugumo valdininkai buvo numatę savo maršrutą. Prancūzijos prezidentas net pagrasino grįžti į savo lėktuvą ir išvažiuoti namo, jei nebus leista eiti, kur jis nori.

Dar blogiau buvo Izraelio parlamente. Vienas Kneseto narys, nacionalistas Rehavam Zeevi pradėjo svečią pulti, pavadindamas jį antisemitu už tai, kad jis aplankė Palestinos valdžios posėdį. Izraelio parlamentaras pavadino palestiniečius "teroristų gauja".

Izraelio švietimo viceministras, atvykęs aukštam svečiui, knesete pareiškė, kad Prancūzijos prezidento elge-

PRANCŪZAI SIEKIA DIDESNĖS ĮTAKOS

sys ir jo ankstyvesni pareiškimai ižeidžia Izraelį, todėl jis išeinąs iš parlamento salės. Vėliau Izraelio premjeras atsiprašė Prancūzijos prezidento, o šis atsiprašymą priėmė.

Prancūzija, kuri anksčiau Viduriniuose Rytuose vaidino svarbų vaidmenį, dažnai išreiškia norą dalyvauti taikos ieškojimo procese, bet dabar jos vietą yra užėmusi JAV. Nors ir būdama sąjungininke NATO organizacijoje, Prancūzija dažnai sukelia įvairių rūpesčių Vašingtonui.

Prezidentas Širakas gerai kalba angliškai, yra studijavęs Massachusetts universitete ir Ameriką gerai pažįsta. Jo vyriausybė dažnai nepritaria JAV veiksmams. Pastaruoju metu Prancūzija nepritarė Irako bombardavimui ir ekonominėms sankcijoms. Ji reikalauja, kad vadovauti NATO gynybos organizacijos jėgų pietiniam sparnui būtų paskirtas prancūzas karininkas, kurio štabas būtų Neapolyje. Prancūzija nepriitaria naujoms ekonominėms sankcijoms prieš Kubą, Libiją bei Iraną. Prancūzijos vy-

riausybė siūlo palikti antrajam terminui Jungtinių Tautų generalinį sekretorių Butrosą Galį (Boutros Boutros Ghali), kuris, be kitų privalumų, puikiai kalba prancūziškai. Kaip žinoma, prancūzams pritaria ir daugelis kitų svarbių Jungtinių Tautų narių. Tik Amerika nori jį pakeisti.

Neseniai Afrikoje lankėsi valstybės sekretorius Warren Christopher. Ta proga Prancūzijos užsienio plėtros ministras Godfrain pasiūpė, sakydamas, kad malonu matyti tokį Amerikos dėmesį Afrikai, nors neseniai prezidentas Klintonas sumažino paramai skirtas lėšas 15 %, o savo kalboje, pasakyoje Jungtinėse Tautose jis net neužsiminė apie Afriką.

Nežiūrint tokių spyglių, JAV ir Prancūzija yra senos sąjungininkės. Sakoma, kad prancūzai, nors ir nemėgdami amerikiečių arogantiškumo ir noro viską tvarkyti, pripažįsta, kad šie yra pasauliui reikalingi. Tik jie turėtų dažniau pasitarti su sąjungininkais, nes ir galingos šalys kartais padaro sunkiai pataisomų klaidų.

Keliais sakiniiais

• Spalio 5 d. trys Bosnijos prezidentai susitiko serbų apgyventoje Sarajevo miesto dalyje. Jie svarstė jungtinės valstybės planus: kokia bus jos vėliava ir herbas, kaip įsteigti Konstitucinį teismą, Centrinį banką? Nors serbai savo Bosnijos dalyse nebežudo kroatų ar bosnių musulmonų, bet jie griauja ir naikina šiems priklausančius pastatus, kurių daugelis liko apgriauti iš karo dienų. Paskutinėmis savaitėmis sugriauta apie 200 pastatų, siekiant, kad į juos negrįžtų jų savininkai kitataučiai.

• NATO valstybės planuoja palikti Bosnijoje nors ir sumažintą, bet dar pakankamai didelę kariuomenę, kurioje būtų ir mažiausia 5,000 JAV karių. Anglija ir Prancūzija pagrasino visai pasitraukti iš Bosnijos, jei pasitrauktų amerikiečiai. Kalbama apie JAV dalinių perkėlimą į kaimynines šalis – Kroatiją ar Vengriją.

• Rusijos gynybos ministras generolas Igoris Radionovas nusiskundė Dūmoje, kad karinėms Rusijos pajėgoms biudžete paskirta per maža suma. Jis pabrėžė, kad kariuomenei skirtos lėšos

yra 45 % mažesnės, negu buvo 1992 m. Karininkai ir kareiviai vargsta. Todėl gali kilti neramumų ir kitų, sunkiai valdomų įvykių, kalbėjo ministras.

• Dabartinis JAV Atstovų Rūmų pirmininkas, respublikonas Newt Gingrich pareiškė spaudai, kad jis nebebūtų mažumos vadas būsimame Kongrese, jei respublikonai pralaimėtų daugumą. Rinkimų kampanijoje kongresmenas Gingrich aplankė apie 150 balsavimo apylinkių, bandydamas padėti savo partijos kandidatams, nors jo paties populiarumas yra gero-kai nusmukęs ir kai kurie respublikonų kandidatai yra atsisakę jo paramos. Visuomenės nuomonės apklausose Atstovų Rūmų pirmininkas Gingrich dažnai laikomas "radikalu" – kraštutiniu dešiniuoju.

• Pasaulio spauda ir įvairių šalių vyriausybės atidžiai stebi JAV prezidento rinkimų kampaniją. Daug kur girdisi skundai, kad prezidentas Klintonas užsienio politikai skiria per mažai dėmesio. Klintonui perėmus prezidento vietą, užsienio reikalam biudžete buvo skirta

apie 20 milijardų dolerių. Kasmet ta suma buvo mažinama ir dabar ji yra pusterčio milijardo dolerių mažesnė. Amerika skolinga nemažai lėšų ir Jungtinių Tautų organizacijai, jos taikos palaikymo planams. Dabartinė administracija mieliau pati siūnia savo karines jėgas, nesiskaitydama su JT planais, rašo vokiečių laikraštis "Frankfurter Rundschau".

• Egipto spauda ir vyriausybės atstovai pasipiktinę naujojo Izraelio premjero Netanjaho politika ir Izraelio žodžio palestiniečiams laužymu. Kairo gatvėse iškabinti plakatai, kuriame premjero veidas "papuostas" Adolfo Hitlerio mėgtais ūsiukais. Egipto koptų bažnyčios vadas uždraudė šešioms milijonams koptų krikščionių lankyti Jeruzalės šventose vietose.

• Prancūzijos vyriausybei pradėjo mažinti lėšas socialiniam draudimui, bandydama sumažinti biudžeto deficitą, prieš įvedant bendrą Europos Sąjungos valiutą. Darbininkų sąjungos sukėlė streikus ir demonstracijas.

(Nukelta į 3 psl.)

VILNIUS TIK IŠ PAVIRŠIAUS TĖRA SULIETUVĖJĘS

Juozas Žygas

Būtų sunku įrodinėti, kad 1919 m. Vilnius buvo lietuviškas. Bet taip pat niekas negalėtų paneigti to fakto, kad Seinai, Švenčionys ir aplinkiniai kaimai buvo lietuviški. Tačiau lenkai per 18-ą savo valdymo metų sugebėjo viską pakeisti. Ir to jie siekė ne gražumu, bet smurtu. Prieškarinė Lenkija buvo tautų kalėjimas. Dalis lietuvių, net padoriai lenkiškai nemokėdami, buvo užrašyti lenkais. O tokiais vadinami, jie vėliau nebegalėjo jokių reikalavimų kelti: kad būtų ir lietuvių kalba dėstoma, kad lietuviškos mokyklėlės būtų atidarytos ar pamaldas organizuotos.

Galicijos ukrainiečiai, karui pasibaigus, buvo apklašinėjami, kokios tautybės jie yra. Kurie ukrainiečiai pasisakė, tai buvo ir sunkvežimius sodinami ir i sovietinę pusę vežami. Žmonės išsigando ir pradėjo lenkais užsirašinėti. Tačiau ir tų savo namuose nepalikę, kad etninių šaknų ir bendruomenės neturėtų. Juos plačiai iš-

sklaidė: vienus į Pomeraniją, kitus į Rytprūsius, o dar kitus į Suvalkų kraštą. Visų jų pasuose pavardės sulenkintos ir tautybė pažymėta: "lenkų". Man apie tai pasakojo ukrainietis, kuris pats buvo kilęs iš to krašto. Kuomet mirė jo motina, gyvenusi buvusioje Allensteino apskrityje, jis man pasakė: - "Mama mirė tavo protėvių žemėje". Kiek lietuvių taip pasakytų?

Kai Lenkija panašiu būdu su savo mažumomis susitvarkė, tai dabar jau pasidarė mažumų "globėja". Žinoma, už Lenkijos ribų.

Dabar lenkai įvairius reikalavimus Lietuvai kelia: reikalauja lenkiško universiteto, dvikalbystės ir kt. Net iš Lenkijos pusės matome spaudimą, kad pavardės nebūtų lietuvinamos. O tai yra dėl to, kad niekas jiems neprimena, kokia tvarka buvo, kai Vilniaus kraštą administravo vaivada Ludwik Bocianski, o Vilniaus arkivyskupo sosto sėdėjo arkivyskupas R. Jalbzykowski. Tai jis kunigus lietuvius iš lietuviškų parapijų į gudiškas išskeldino, o į jų vietą lenkus, kurie lietuviškai nemokėjo ir išmokyti noro neturėjo, atkėlė.

Visuose "kresuose" (ne lenkiški valstybės pakraščiai), pradedant vyskupais ir baigiant dvarininkais, pirmoje vietoje buvo lenkiškumas. Religija tik paskutinę vietą

tetūrėjo. Jų raštuose buvo nurodoma, kad kiekviena bažnyčia ar koplyčia - tai lenkiškumo tvirtovė. Iki šiol lenkai tokios savo pozicijos laikosi.

Prieš kurį laiką Lietuvos spaudoje buvo rašyta: "Vilnius lietuviškas, lietuviai jau sudaro virš 51% gyventojų". Tačiau tai nėra labai nudžiuginusi žinia. Reikia žinoti, kad didžioji dalis vadinamųjų "lenkų" yra nutautinti lietuviai. Kai kurie dar net pavardžių nespėjo sulenkinti.

1979 m. Vilniuje gyveno 481,000, iš jų - 47.3% lietuvių ("Tarybų Lietuvos enciklopedija" IV t. 566 psl.). Dabar Vilniuje priskaičiuojama virš 650,000 gyv., iš jų 51% - lietuvių. Manysčiau, kad vis tik po 1990 m. kovo 11 d. ir ypač po Maskvos pučo, iš Maskvos atsistų pareigūnų ir jų šeimų turėjo gerokai sumažėti.

Atsižvelgiant ir į tai, kad mažesnių vietovių lietuviai, keliasi į didesnius miestus laimės ieškoti, tai čia didelio atlietuvėjimo negaliu įžiūrėti. Atlietuvėjimu laikysčiau tai, kad nors tie, kurie per paskutinį šimtmetį sulenkėjo, pradėtų vaikus į lietuviškas mokyklas leisti ir patys bandytų lietuvių kalbą, bent viešai naudoti. Bet tam reikia ir valstybės pastangų, kurių, deja, ir per teleskopą negaliu įžiūrėti.

Iš visur - apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

Spalio 17 d. užsidarė pašto įstaigos, mokyklos, sustojo traukiniai, autobusai ir keleiviniai lėktuvai. Kai kurios darbininkų organizacijos suskilo, nes dalis jų pritarė vyriausybei ir pasisakė už taupymo politiką.

Bosnijoje buvo atidėti savivaldybių rinkimai, turėję įvykti rugsėjo 14 d. Jie nukelti iki lapkričio 24 d. Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo organizacija nusprendė, kad sąlygos balsavimui - dar netinkamos. Be to, lapkričio 23 prasidės Bosnijoje taiką prižiūrinčios tarptautinės kariuomenės atitraukimas. Kol kas sustabdytas Amerikos pažadėtų ginklų Bostijos vyriausybei pristatymas. Amerika reikalauja, kad iš pareigų būtų pašalintas Bosnijos gynybos viceministras Hasan Cengićas, kuris daug laiko praleido Irane, organizuodamas Irano ginklų ir

amunicijos pristatymą Bosnijos kariuomenei, nors tuomet dar galiojo JAV paskelbtas ginklų prekybos embargas.

Spalio 7 d. Kuveite įvyko savotiško parlamento rinkimai. Šalyje gyvena du milijonai žmonių, tačiau "tikrieji kувейtiečiai" sudaro 750,000. Iš jų balsavimo teisę turi tik 100,000. Į šį skaičių įeina tik vyrai, sulaukę 21 m. amžiaus. Jie ir išrinko 50 vyrų "parlamentą", kuris patars valdžiai.

Austrijoje, sename Mauerbacho vienuolyne, dar nuo II Pasaulinio karo pabaigos gulėjo sukrauti Austrijos žydų bendruomenės turtai: reti meno paveikslai, kilimai, skulptūros, reti baldai. Tik maža jų dalis buvo atiduota kare žuvusių žydų įpėdinams. Dabar vyriausybė pavedė tarptautinei Christie's bendrovei surengti tų turtų iš-

pardavimą viešose varžytinėse. Laukiama, kad išpardavimas atneš apie 3.5 mln. dol., kurie bus išdalinti Austrijos žydų atstovams ir jų šeimoms. Varžytinėms pritarė ir Austrijos žydų bendruomenės vadovybė, jos pirmininkas Paul Groszas.

Lenkijos parlamentas nutarė nebepersekioti buvusios komunistinės lenkų vyriausybės narių ir generolo Jaruzelskio, kuris sulaužė konstituciją ir 1981 m. buvo įvedęs šalyje karo padėtį. Lenkų seime 211 atstovų balsavo už amnestiją, 146 nariai - už teismus ir 60 nuo balsavimo susilaikė.

Japonijoje parlamento rinkimus vėl laimėjo konservatyvi liberalų demokratų partija, vadovavusi japonų vyriausybei keturis dešimtmečius ir praradusi galią tik 1993 m. Partijai teks ieškoti koalicijos partnerių.

Redaktoriaus skiltis

VALDOVO NERIMAS

Po ilgų šimtmečių į Vilnių sugrįžo Kunigaikštis Gediminas. Parėjo ramus, nes tikėjosi, kad niekas jam nekeršys. Juk istorijos šaltiniai liudija, kad sostą jis užėmė ne kalaviju, o kuo taikiau - paveldėdamas. O ir šio miesto įkūrėjo vardu teisėtai didžiūojasi. Stovi jis dabar ant aukšto postamento, labai toli mato, daugelio vilniečių ir kitų Lietuvos valstybės gyventojų bei sostinės svečių nuotaikas pastebi.

Bet kodėl Kunigaikštis taip keistai į priekį pasiviręs? Kodėl nulipo nuo savo galingo žirgo ir kalaviją visai ne kovos mostui ar komandai "Ginklu gerbk!" ištiesęs. Vienas išėjimo laikraštis jau parašė, kad Gediminas, lyg patėkęs į nebeįveikiamą nevilį, pasiruošęs pulti nuo savo aukštojo postamento ir užsimušti į kietą grindinį. Nejaugi tai tiesa?

Tiesa, brangieji, nes yra dėl ko Didžiajam Kunigaikščiui nusiminti. Didžioji kunigaikštystė neatpažistamai, bet anaipol ne į gerąją pusę pasikeitusi. Nedžiugina Valdovo nei užsienietiškais automobiliukais aplinkui zujantys tautiečiai, nei spalvingi jų aprėdai ar moksliškai išdabinta (o gal sudarkyta?) jų šneka. Tos šnekos labiausiai ir varo jį į baisią nevilį.

Kodėl niekas nebando jo perkalbėti? Kodėl niekas gelbėjimo audeklo netempia? Juk taip nesunku būtų jam padėti. Galėtų koks valstietis šieno vežimą paminklo papėdėje išversti. Ko gero Kunigaikštis, tai išvydęs, iš pradžių net žado netektų, o paskui garsiai nuskvatotų, atsitiestų, kaip ir dera Valdovui, vėl ant žirgo atsisėstų arba šalia jo stovėdamas, ramiai toliau savo valstybę stebėtų. Gal net ištikimiausius savo pavaldinius susištuktų, trumpai, bet aiškiai padėti aptartų.

Tačiau kol kas visi baisiausiai užsiėmė. Vienišas

Didysis Kunigaikštis, dėl valstybės likimo susikrimtęs, mažai kam terūpi. O balsingesni piliečiai, įvairiausias "partines" vėliavėles nusitvėrę, tik bėgioja visokiomis kryptimis, vienas su kitu susidurdami, vienas kitą pagriaudami arba bent jau iškoliodami. Kai kurie prie paminklo atleikia, nedidelį būrelį užtarėjų-patarėjų bei padėjų susištūkia ir nė kiek Valdovo nesigėdydami, planuoja, kaip čia kaimynui labiau pakenkus. Tik negali suprasti Didysis Kunigaikštis, kuriam galui jie vis apie kažkokius "balsus" kalba. "Jau ir taip nuo to jų riksmo, nuo garsių kaltinimų vienas kitam gali apkursti. Kam jiems dar balsų reikia?" - mąsto Gediminas.

Gana dažnai paminklo papėdėje susibūriantieji žmogeliukai vis "žaidimus" mini:

- O ką, jeigu mes ši kartą taip sužaistume? Jeigu mes paskelbtume, kad Smetona buvo išdavikas ir Maskvos kolaborantas? O jeigu dar pasakytume, kad ir "dabartiniai" ištikimai Stalinui tarnavo, a? Gera idėja, ar ne?

- Bet reikia paskelbti tik prieš pat balsavimus, kad atsakyti nebespėtų, - pataria patarėjas.

- Bijok Dievo, vaikeliai, - bando sugėdinti senyva moteriškė, matyt, dar tikrai Smetoną prisimenanti.

- Močiute, čia toks žaidimas, "Rinkimais" vadinamas. Tikslas pateisina priemonės.

Moteris nueina, metusi:

- Prisižaisit, jūs...

Pasilikusiai tariausi, kur paskelbti gandas: "Agentūra VPS - patikimiausia!"

- Kopijas - į užsienio radiją. Tautiečiams!

"Sąmokslininkai", - mąsto Didysis Kunigaikštis. - Bet iš kur jų tiek daug? Jį vis labiau apima nerimas.

LIETUVOS GYVENIMO ATSPINDŽIAI

GRĖSMĖ TAUTOS IŠLIKIMUI (Skaičiai ir faktai)

Dr. Leonas Milčius

Šiandien negalima nematyti vis tebeblogėjančios demografinės situacijos. Šių metų birželio pradžioje, kaip skelbia oficiali statistika, Lietuvoje gyveno 3708,5 tūkst. žmonių, t.y. 3347 mažiau, negu metų pradžioje ir beveik 33,000 mažiau negu 1991 m. Vien 1994 m. metais mirė 3654 žmonėmis daugiau negu gimė. Net ir per šių metų penkis mėnesius 2623 mirusių buvo daugiau, negu gimė kūdikių.

Ir ateityje geresnių poslinkių nematyti, nes per tuos pačius penkis mėnesius šiais metais susituokė 6106, o išsituokė 4803 poros. Susituokė 884 poromis mažiau ir išsituokė 605 poromis daugiau, negu per praėjusių metų tą patį laikotarpį.

Tris kartus padaugėjo mirčių dėl apsinuodijimo alkoholiu. Mokslininkai nustatė, kad Lietuvoje yra pusė milijono girtaujančių asmenų. Daugelis jų jau yra visiškai priklausomi nuo alkoholio. Kasmet iš jų apie 2000 susserga alkoholinėmis psichozėmis. Tris kartus padaugėjo mirčių nuo apsinuodijimo alkoholiu. Vienam Lietuvos gyventojui per metus dabar tenka 20 litrų alkoholio!

Nustatyta, kad šalys, kuriose suvartojama žymiai mažiau (8 litrus) alkoholio, dėl girtuokliavimo netenka iki 6 % nacionalinio produkto.

Vien dėl girtavimo Lietuvoje kasmet žūva per 750 žmonių, 99 % jų – darbingo amžiaus. Tad neatsitiktinai vyrų vidutinis amžius tesiekia 62,5 metų, moterų – 74 metai.

Sveikatos apsauga finansuojama vos 68 % realių poreikių. Tad dažnai pacientai turi rinktis: arba merdėti, ar mokėti oficialiai ir neoficialiai, žinoma, jei turi iš ko.

Vienas iš geriausiai atspindinčių visuomenės būvį rodiklių yra gyventojų užimtumas ir reali bedarbystė. Šiuo metu Lietuvoje yra 2110,6 tūkst. darbingo amžiaus žmonių, iš kurių 78 % darbingų gyventojų oficialiai dirbo. Bedarbių (darbo biržos duomenimis) buvo 141,3 tūkst. ir tai sudarė 7 %. Virš 30 % registruotų bedarbių gauna nuo 100 iki 180 litų dydžio bedarbio pašalpas.

Oficialiai skelbiama 7 % bedarbystė nėra tiksli ir

neatspindi tikros padėties, nes šalia jos dar yra paslėpta, neregistruota bedarbystė. Vos ne pusė visų registruotų imonių yra neveikiančios arba pusiau veikiančios. Kad nereikėtų mokėti išeitinių pašalpų, darbininkai neatleidžiami, tačiau verčiami dirbti nepilną darbo laiką, mokant minimalų 110 litų atlyginimą. Ištaisais mėnesiais nemokama jokio atlyginimo. Žmonės, bijodami, kad kitur neris jokio darbo, kantriai kenčia ir gyvena iš turėtų atsargų arba iš neteisėtų pajamų bei laikinų atsitiktinių uždarbių.

Lietuvoje dabar skelbiama, kad vidutinis mėnesinis atlyginimas yra apie 670 litų (162 JAV dol.). Tačiau faktiškasis atskirų grupių uždarbis labai skiriasi. Aukščiausius atlyginimus gauna bankų darbuotojų, energetikai, policijos ir teisėtvarkos darbuotojai, mažiausius – žemės ūkio bendrovių, darbininkai, sveikatos, socialinio aprūpinimo ir švietimo darbuotojai. Realusis vidutinis darbo užmokestis pagal perkamąją galią kito labai mažai. Šiuo metu jis tesudaro tik 40 proc. nuo 1990 m. lygio.

Penktadalį Lietuvos gyventojų (742 tūkst.) sudaro pensijinio amžiaus žmonės. 70 % nuo visų pensininkų yra moterys. 1995 metais priėmus naują pensijų įstatymą, kasmet ikipensijinis amžius dabar didėja: vyrams po 2 mėn., moterims – po 4 mėn., kol bus pasiektos šios ribos: moterims – 60, vyrams – 62,5 metų.

Ketvirtadalį gyventojų gauna senatvės, invalidumo, ištarnauto laiko ir maitintojo netekimo pensijas. Taigi Lietuvoje yra daug žmonių, kurių pragyvenimo lygis priklauso nuo pensijos dydžio. Pensija vis dažniau tampa vieninteliu pragyvenimo šaltiniu, kadangi nuo 1990 m. ženkliai mažėja dirbančių pensininkų dalis. Jeigu 1990 metais dirbantys pensininkai sudarė 23,2 %, tai 1995 m. – tik apie 14 %.

Nors vidutinė pensija lyg ir buvo didinama, tačiau pagal perkamąją galią ji iki šiol praktiškai išliko pastovi ir neviršijo 40 % 1990 m. lygio. Vyriausybės nustatyta minimali pensija ir atlyginimas net 2-3 kartus mažesnę už realius poreikius.

Iš Eltos pranešimų:

**PIKETAS RYGOJE:
"NEPAKIRSKIME
TŪKSTANTMETĖS
LATVIŲ IR LIETUVIŲ
DRAUGYSTĖS!"**

Latvijos aplinkos apsaugos klubas Rygoje, prie Seimo rūmų, surengė piketą. Jo dalyviai ragino pro šalį einančius deputatus netvirtinti Latvijos vyriausybės sutarties su Amerikos kompanija AMOCO ir Švedijos kompanija OPAB, nes naftos žvalgybas turės neigiamą poveikį Baltijos jūrai, taip pat pakirs tūkstantmetę latvių ir lietuvių tautų draugystę. Klubo pirmininkas Arvydas Ulmė pabrėžė, kad sutarties negalima ratifikuoti, kol Lietuvoje nesudaryta nauja vyriausybė. Per tą laiką nafta neišsėks. Ateityje gal būt atsiras naujos technologijos, kurios bus ne tokios kenksmingos gamtai.

Tačiau Latvijos Seimo deputatai manė kitaip. Jie antruoju svarstymu galutinai ratifikavo sutartį su AMOCO ir OPAB. Iš posėdyje kalbėjusiųjų tik Tautos santarvės partijos vadovas Janis Jurkanis siūlė neratifikuoti sutarties. Išplėtę skandalą su Lietuva, mes parodysimė visam pasauliui, kad Baltijos šalių solidarumo jau nėra, pabrėžė jis.

NAFTA BALTIJOS JŪROJE

Lietuvos geologų duomenimis, sovietmečiu Baltijos jūroje buvo tiriami kai kurie numanomi naftos telkiniai. Lietuvos ir Latvijos diplomatų nesutarimus sukėlęs telkinys E-24 tuomet nebuvo gręžtas. Lietuvos geologijos tarnybos direktorius Gediminas Motuza teigia, jog 1991 metais Latvijos specialistai tyrė šią Baltijos jūros zoną, tačiau savo darbo rezultatų Lietuvai neatskleidė. Lietuvos televizijos laidai "Panorama" G. Motuza sakė, jog šiame telkinyje galėtų būti nuo 2,5 milijono iki 30 milijonų tonų naftos. Realiausia, kad jame yra 9 milijonai tonų naftos, nes panašaus dydžio yra kitas Baltijos jūros telkinys D-6, kurio iki šiol nepasidalina Lietuva ir Rusija. Todėl, G. Motuzos teigimu, 15-20 metų eksploatuojant šį telkinį, galima būtų tikėtis kelių šimtų milijonų JAV dolerių gryno pelno.

FINANSAI

Tėvynės sąjunga sieks išlaikyti stabilų lito kur-

są. Valiutos valdybos panaikinimas ir vadinamasis "lito atirišimas" nereiškia lito devalvuavimo, o tik centrinio banko įprastinių funkcijų atstatymą ir litų "spausdinimo mašinos" sustabdymą. Tai būdas realiai stabilizuoti, o ne devalvuoti litą", – pareiškė Tėvynės sąjungos spaudos tarnyba, įgaliota paskelbti Lietuvos konservatorių vadovybės požiūrį "dėl dirbtinai keliamo triukšmo apie vadinamąjį lito atirišimą nuo dolerio".

Konservatoriai teigia, kad "LDDP vadai tyčia kursto paniką pinigų rinkoje ir provokuoja krizę, siekdami išgąsdinti ir paveikti rinkėjus per antrąjį Seimo rinkimų ratą". Dabar Lietuvoje veikianči Valiutų valdyba yra infliacinė "uždelsto veikimo bomba", kuri atskiedžia litą, paralyžuoja ekonomiką ir didina užsienio prekybos deficitą.

KOKIA REALI DOLERIO KAINA LITAIS?

Lietuvos banko (LB) Banko politikos departamento direktorius Gitanas Nausėda teigia, kad šiuo metu JAV doleris realiai kainuoja nuo 2,5 iki 2,8 lito. "Kai litas buvo siejamas su doleriu, jo rinkos kaina buvo labai padidinta, nes tuomet lito perkamoji galia prilygo dolerio perkamajai galiai. Suprantama, per tuos trejus metus, kai mūsų valiuta susieta su doleriu, infliacija sumažino lito perkamąją galią, tačiau jai dar toli iki nustatytos ribos – 4 litai už dolerį", – duodamas interviu radijo stočiai "Radiocentras", pareiškė G. Nausėda.

LB Banko politikos departamento vadovas pabrėžė, kad užsienio valiutos atsargos yra pakankamos, rinka jų tikrai neprištigs. Pasak jo, kai kurie komerciniai bankai dėl tam tikros panikos valiutų rinkoje nespėja įsigyti grynios užsienio valiutos. Todėl keityklose kartais neužtenka grynųjų dolerių. Pats G. Nausėda savo santaupas laiko litais ir tik nedidelę dalį – doleriais. "Net nemanau savo litų keisti į dolerius, nes man neapsimoka to daryti", sakė jis.

LDDP NUSIVYLIMAS IR VILTYS

LDDP frakcijos seniūno Gedimino Kirkilo nuomone, "priešrinkiminės sociologinės apklausos nekelia pasitikėjimo, nes nė viena nebuvo tiksli, jokios jų progno-

zės nepasitvirtino".

Seimo vicepirmininkas Juozas Bernatoniš teigė, kad nepasitvirtino ir jo prognozės, jog naujas Seimas bus margas. Skelbiama Tėvynės sąjungos ir krikščionių demokratų koalicija gali turėti, anot jo, mažiausiai 62, daugiausiai 107 vietas. Kairiųjų partijų atstovai gali gauti, geriausiu atveju, ketvirtadalį ar tik penktadalį, vietų Seime.

Juozas Bernatoniš tikisi, kad LDDP antrajame rinkimų rate gaus 5-6 mandatus. LDDP frakciją būsima Seime sudarys, jo nuomone, 15 arba 16 parlamentarų. "Mums būtų labai svarbu, kad kairiosios politinės jėgos – LDDP, socialdemokratai ir kitos turėtų Seime bent jau penktadalį – 29 mandatus. Tuomet jos turėtų teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl įstatymų, kurie, jų nuomone, neatitinka Konstitucijos, iniciuoti interpeliaciją Ministrui Pirmininkui", sakė Juozas Bernatoniš.

LDDP "NUOGASTAUJA"

LDDP vicepirmininkas Justinas Karosas teigia, kad partija, būdama opozicijoje, konstruktyviai padės tvarkyti valstybės reikalus. Tačiau jam kelia nerimą, kad "tam tikros radikalizmo tendencijos, kuriomis galima įtarti naują politikos orientaciją, neigautų konkretaus įsitvirtinimo valstybės politikoje". Spaudos konferencijoje Justinas Karosas apgailestavo, kad ateinančios į valdžią jėgos "socialinę politikos pusę nukelia į antrąjį planą, o į pirmą kelia liberalaus radikalizmo politiką".

Dėl to, jo nuomone, gali nukentėti pensininkai ir kiti socialiai remtini žmonės. "Tai, kad mes laviravome tarp liberalizmo ir socialdemokratijos, padėjo išvengti žmonėms tam tikrų tragiškų padarinių", – sakė jis. Nepaisant užtikrinimų tęsti užsienio politiką, joje, anot J. Karoso, gali įvykti kai kurių pasikeitimų. Ypač gali keistis pozicija dėl Čėčenijos.

ŽADAMA BURT PRALAIMĖJUSIŲ OPOZICIJA

Lietuvos reformų partijos pirmininkas Algirdas Pilvelis ketina įkurti judėjimą, kuriam priklausytų Seimo rinkimuose pralaimėję kandidatai. Šis judėjimas būtų tarsi "opozicija už Seimo".

Roko Zubovo sėkmė

Lietingas, šaltas ir niūrus oras nesustabdė New York audringo kultūrinio gyvenimo. Spalio 11-21 dienomis Steinway salėje, įvyko dvidešimt trečiasis Frinna Awerbuch Tarptautinis pianistų konkursas. Konkurso organizavo New York Fortepijono Mokytojų Kongresas. Organizacinis konkurso komitetas gavo penkiasdešimt septynių pianistų paraiškas. Trisdešimt šeši atvyko į atrankos turnyrą.

Konkurso žiuri komisiją sudarė trys pianistai – Michael Boriskin, Juliana Osinchuk ir Golda Veinberg-Tatz. Pastaroji gimė Lietuvoje ir 1972 metais emigravo į Izraelį. Šiuo metu gyvena ir dirba New York, palaiko glaudžius ryšius su lietuvių bendruomene. Visi trys komisijos nariai – buvę šio konkurso dalyviai ir nugalėtojai, dabar sėkmingai užsiimančios muzikine-koncertine veikla.

Po atrankos turnyro į pusfinalį buvo atrinkta trylika pianistų, iš kurių septyni pateko į finalą. Finalistai spalio 20 d. turėjo atlikti 30 minučių ilgumo rečitalį. Jų pasirodymus stebėjo ne tik komisijos nariai, bet ir gausiai susirinkę fortepijoninės muzikos gerbėjai.

Po ilgų svarstymų trečioji vieta atiteko dviem konkurso dalyviams – filipinietei Arielai Dechosai ir Izraelio atstovui Assaff Weismanui iš Izraelio. Ariel šiuo metu dirba Manhattan muzikos mokykloje, o Assaff studijuoja Juilliard mokykloje. Antroji vieta atiteko Maskvos Konservatorijos absolventei Ksenijai Nosikovai. Ksenija dabar mokosi Jungtinėse Amerikos Valstijose, Colorado universiteto doktorantūroje. **Pirmąją vietą laimėjo pianistas Rokas Zubovas iš Lietuvos!**

Rokas Zubovas gimė 1966 m. Kaune. Sulaukęs šešerių metų, jis pradėjo lankyti Meno mokyklą. Būdamas dešimties metų išmėgino jėgas dirigavime, o savo pirmąjį solo koncertą su Meno mokyklos orkestru surengė, būdamas dvylikos metų. Šešiolikmetis R.Zubovas Lietu-

Pianistas Rokas Zubovas

vos televizijoje įrašė M.K. Čiurlionio kūrinius. Tada jaunąjį pianistą pirmą kartą pamatė visa Lietuva.

1984 metais R. Zubovas įstojo į Lietuvos Muzikos akademiją Vilniuje. Joje studijuodamas, jis dalyvavo šeštajame tarptautiniame M. K. Čiurlionio pianistų konkurse, kuriame ne tik iškovojo pirmą vietą, bet ir buvo pažymėtas specialiu prizų už geriausią M.K.Čiurlionio kūrinių atlikimą. Po šio konkurso R. Zubovo atliekamus kūrinius įrašė Lietuvos televizija ir radijas. Jis koncertavo daugelyje Lietuvos ir užsienio miestų: Maskvoje, Peterburge, Sofijoje ir Plovdive (Bulgarijoje) ir kt. 1990 metais R. Zubovas koncertavo su Lietuvos Nacionalinės filharmonijos simfoniniu orkestru, dalyvavo dviejuose prestižiniuose pianistų konkursuose – Atėnuose (Graikija) ir Ženevoje (Šveicarija).

Nuo 1991 metų Rokas su žmona Sonata gyvena Čikagoje (Chicago). De Paul universitete jis įgijo magistro laipsnį ir šiuo metu dėsto Xavier universiteto muzikos fakultete.

R. Zubovas koncertuodamas aplankė ne vieną Amerikos miestą, tarp jų ir Cleveland, du kartus koncertavo Ciuriche (Šveicarijoje).

Frinna Awerbuch konkurse R. Zubovas atliko įdomią ir sudėtingą programą. Komisija išklausė jo atliekamus kūrinius: J.S. Bacho "Prancūziškąją uvertiūrą"; L. Bethoveno sonatą op. 26, Asdur; S. Rachmaninovo etiudą op.39, Nr.1; F. Šopeno etiudą op.25, Nr.11. Finaliniame tu-re skambėjo S. Prokofjevo "Penki sarkazmai" ir S. Rachmaninovo sonata op.36, Nr.2.

Šalia piniginių premijų, visiems keturiems nugalėtojams atsivėrė nedažnai pasitaikanti galimybė – koncertuoti Weill Recital Hall Carnegie Hall New York'e. Rečitalis įvyks šių metų lapkričio 23 dieną. Ksenijos Nosikovos ir Roko Zubovo skambinimas bus perduodamas per New York klasikinės muzikos radijo stotį.

Visada džiugu išgirsti apie jaunų žmonių sėkmę. Belieka tik palinkėti Rokui Zubovui tolimesnės kūrybinės sėkmės.

Beata Čiurlionienė

ir dr. Ramunė Trakymienė (Tėvynės Sąjunga) bei Nijolė Jankauskienė (Lietuvos Tautininkų Santalka). Parengiamuosius darbus derino Tautos Fondo Tarybos sekretorė Rasa Razgaitienė.

Konferencijos dalyvius pasveikino dešiniųjų partijų pirmininkai: prof. Vytautas Landsbergis, Algirdas Saudargas ir Rimantas Smetona. Tautos Fondo vardu sveikino niujorkietis Vacys Steponis. Pirmąją dieną išklausė šiuos pranešimus: "Valstybė ir demokratija" – adv. Povilas Žumbakis, "Valstybės parama jaunai šeimai" – Socialinės apsaugos ir paramos šeimai skyriaus viršininkė A. Karčiauskienė ir Seimo narė Vilija Aleknaitė, "Darbo rinka ir moterų nedarbas" – Darbo biržos generalinio direktoriaus pavaduotoja N. Mackevičienė ir referentė dr. Gražina Paliokienė, "Būsto problema ir valstybės parama" – Statybos ir urbanistikos ministerijos būsto departamento direktorius V. Jonaitis bei referentė, LKDP kandidatė į Seimą Aurelija Pilotienė, "Šeimos sveikata" – dr. Ramunė Trakymienė ir "Komunikacija ir sėkmė" – International Republican Institute atstovas Lietuvoje Danielius Grabauskas.

Didžiausio dėmesio susilaukė pirmasis pranešėjas P. Žumbakis. Jis taikliai išnagrinėjo demokratijos bei valstybės sąvokas ir aptarė jų esmę. P.Žumbakis vėl kėlė mintį, kad demokratija lengviausiai įsitvirtina ten, kur vyrauja optimizmas. Pesimizmu, kuris daug kur Lietuvoje šiuo metu jaučiamas, naudojasi valdantysis sluoksnius. Jei galvojama, kad pats žmogus nieko negali pakeisti, tada laukiama nurodymų ir pakeitimų tik iš viršaus. Valstybėje svarbu vadovautis teisingumo principais. Tai padeda išvengti piktnaudžiavimo. Adv. Žumbakis skatino visas moteris aktyviai dalyvauti

visuomeniniame gyvenime ir pabrėžė kiekvieno asmens balso svarbą.

Išskirtinė savo įžvalgumu buvo Vilijos Aleknaitės paskaita apie skurstančią jauną šeimą Lietuvoje. Pranešėja jautriai pateikė statistinius duomenis, kad LDDP valdymo dėka net 70% krašto piliečių gyvena ties skurdo ribos arba žemiau jos. Šis taip plačiau paplitęs skurdas yra sąmoningai ir metodiškai valdžios naudojamas.

International Republican Institute (IRI) atstovas Lietuvoje, Amerikos lietuvis Danielius Grabauskas, dirbantis įvairių kampanijų ekspertu bei patarėju senatoriams, gubernatoriams ir net kandidatams į prezidentus, savo pranešime priminė aiškumo svarbą, bandant pritraukti žmones į savo partijos pusę. Reikia atsakyti bandymų eiliniam žmogui pristatytą dažniausia labai sudėtingas partijų programas. Būtina apsiriboti tik keliomis paprastomis sąvokomis, kurios yra partijai svarbiausios. Tautos Fondas perspausdino ir padovanojo kiekvienai konferencijos dalyvei International Republic Institute knygą: "Vadovėlis politinėms partijoms". IRI padovanojo knygą, kurioje aprašoma kaip pasirošti svarstyboms ir viešiesiems pasisakymams.

Konferencijos metu buvo išstatyti dviejų dailininkų darbai. Dail. Aldona Jonuškaitė-Šaltenienė's didieji keramikos darbai imponavo savo išradingumu. Pasak darbų kūrėjos, jinai lipdo žvėris, nes tai jai primena šiandieninį Lietuvos gyvenimą. Dail. Ramunės Vėliuvienės oforto darbai sudarė ciklą "Evangelija". Pirmoji konferencijos diena buvo užbaigta kultūrine programa. Joje dalyvavo žinomos poetės Judita Vaičiūnaitė ir Marytė Kontrimaitė.

(Bus daugiau)

MOTERIS IR VALSTYBĖ

Rasa Razgaitienė

Kurie Lietuvos valstybės uždaviniai turėtų būti laikomi svarbiausiais, pirmiausia sprendžiamais? Ar valstybė atlieka tautos švietimo ir ugdymo pareigas? Kuo grindžiama tikroji demokratija ir kaip spartinti demokratizacijos procesą? Šie ir panašūs klausimai buvo gvildena-

mi rugsėjo 20-21 dienomis Vilniuje, Savivaldybės rūmuose įvykusioje konferencijoje "Lietuvos moterys: valstybei ir šeimai". Joje dalyvavo daugiau kaip du šimtai aktyvių Lietuvos politikų, dešiniųjų partijų atstovų.

Mintis surengti šią konferencijos kilo Lietuvos

dešiniųjų partijų moterų sekcijų vadovėms, kurios kreipėsi į JAV Tautos Fondą, prašydamos, kad jis globotų tokį įvykį. Vilniuje Darbo komitetą sudarė: pirmininkė dr. Gražina Paliokienė ir Stasė Šukienė (Lietuvos Krikščionių Demokratų Partija), Vilija Aleknaitė-Abramkienė

Vyta Musteikio nuotraukoje: konferencijos rengėjai ir dalyviai. Iš kairės: Gražina Paliokienė, Nijolė Jankauskienė, Tautos Fondo tarybos sekretorė Rasa Razgaitienė, prof. R.Vaštoka ir dr. Ramunė Trakymienė

(Tęsinys)

PORTUGALIJOS KELIAIS

Beata Čiurlionienė

Pramonei naudojama medžio žievė, kurią tiesiog nupjausto nuo kamieno dideliais gabalais ir apdoroja. Pjauna tik nuo storosios kamieno dalies. O kad užaugtų nauja, tinkama pjovimui žievė, reikia laukti 6-8 metus.

Lankydami Portugalijoje sužinojome, kad ne tik vyno pramonėje naudojamas kamštinis medis. Patys portugalai sako, kad tai labai stipri medžiaga ir iš jos galima pagaminti daugybę dalykų, net ir rankinukus, pinigines, lagaminus. Senovėje kamštinį medį naudojo net ir laivų statybai. Jie netgi daro dangą grindims, panašią į linoleumą, tik žymiai gražiau atrodančią, nes tai – natūrali medžiaga, tarsi spinduliuojanti šilumą.

Tame vienuolyne pamatėme lubas, sienas, duris padarytas iš visiškai neapdirto kamštinio medžio. Vėliau krautuvėlėse suradom piniginių ir rankinukų. Ypatinai mus nustebino spalvų gama, kurią galima išgauti iš kamštinio medžio – nuo tamsiai rudos, samaninės iki beveik baltos. Portugalai netgi pardavinėjo kamštinius atvirukus. Manau, kad nustebinom daugelį savo draugų, kurie pašto dėžutėse surado tokį neįprastą atvirlaiškį.

Jau artinosi vakaras, o abu buvom išalkę. Grįžom atgal į miestelį ir sustojom vakarienei viename iš daugelio mažų restoranėlių. Iš tikrųjų tai buvo mažytė vyninė, kurios rūsyje gamina paragauti įvairių rūšių vynų. O savo Porto vyno kolekcija jie

tikrai gali didžiulėti. Kai kurių etiketės bylojo apie tokius senus metus, kad net sunku buvo patikėti. Atskirai, labai pagarbioje vietoje stovėjo butelis su užrašu "Porto, 1815 metai".

Patarnautoja buvo labai maloni. Nors angliškai ji kalbėjo gana sunkiai, bet stengėsi, pririnko mums, jos nuomone, populiariausių rūšių, patarė, kuriuos Porto vynus paragauti. Čia norėčiau paminėti apie vieną didžiausių Portugalijos vertybių. Tai – to krašto gyventojai. Tokių draugiškų, paslaugių, šiltų ir nuoširdžių žmonių nesu sutikusi niekur. Bendraujant su jais nebuvo jokių problemų, beveik visur galima susisiekti angliškai. O jeigu ne, tai jie suras būdą, kaip žmogui padėti, ženkla bandys paaiškinti. Jeigu tai nepadės, paims už rankos ir nuves, ten kur reikia. Šalia to gerumo ypatingai negražiai išsiskyrė, kokie amerikiečiai gali būti nemandagūs ir arogantiški. Nuvažiavę į svetimą kraštą, jie elgiasi lyg būtų pasaulio viešpačiai, ir visiškai nenori suprasti, kad yra svečiai. Buvo liūdna tą matyti, ne vieną kartą teko raudonuoti dėl jų iššaukiančio elgesio.

Prie sūrio mes dar ir po rūkytą dešrę užsisakėm, kurią patarnautoja ten pat prie mūsų pakepė. Apipylė su alkoholiu, padegė ir apskrudino. Jos truputį priminė medžiotojų dešreles. Pats įdomumas buvo indelyje, kuriame tos dešrės kepė. Vi-

sas padarytas iš keramikos su grotelėmis iš viršaus. Ne tik gražiai, elegantiškai atrodo, bet ir labai patogiu: riebalai nuteka į tą dubenėlį, niekur neprisisaško.

Portugalai valgo gan daug rūkytų gaminių. Kad tai sužinotum, net nereikia eiti į krautuvę. Dažnai važiuojant koku nors keliuku, net pro uždarytus mašinos langus pasklidavo kvapai iš netoliese esančių rūkyklų.

Grįžti į Estoril teko tuo pačiu gražiu keliu, bet jau sutemus. Vėl viskas kitaip atrodė. Išžibę miestukų žiburiai tarsi sušildė viską aplinkui. Pats kelias pasirodė gan baigus, bet jau pradėjom apsiprasti su vairavimo principais, kurių laikomasi Portugalijoje. Iš pradžių tikrai nejaukiai jautėmės už vairo: laksto visi kaip pasiutę, atrodo, kad leidžiamas greitis apie 140 km/h, o ne 110, bet pamažu pradėjom pastebėti, kad visi važiuoja labai tvarkingai, turi savo nerašytas taisykles, kurių labai griežtai laikosi. Jeigu kažkam norisi važiuoti 200 km/h per valandą greičiu, tegu važiuoja, tam yra kairioji juostelė. Kai dvi savaites nematėm nei vienos kelio avarijos, manau, kad tai kažką sako apie vietinių žmonių vairavimą.

Kitą dieną buvom suplanavę aplankyti Estoril Casino, kuris laikomas vienu didžiausių ir geriausių Europoje. O iš ryto išvažiavom į Coimbra (tariasi: Kvembra) – seną universitetinį miestą maždaug 200 kilometrų į šiaurę nuo Lisabonos. Tai tolimiausias mūsų pasiektas šiaurinis taškas. Coimbra beveik 200 metų buvo vienas iš svarbiausių Portugalijos miestų. Šiuo metu tai antras po Lisabonos istorijos ir kultūros centras, trečias pagal gyventojų skaičių.

Universitetas buvo įkurtas 1307 metais ir šiuo metu laikomas vienu geriausių visoje Portugalijoje. Miestas ryškiai padalintas į dvi dalis. Žemutinėje – Baixa – sutelktos visos krautuvėlės, restoranai, muziejai. Iš ten siauromis, labai stačiomis gatvėmis pakliūni į Altą. Ten visas gyvenimas sukasi aplink universitetą. Kai kurie studentai dar vis bando išlaikyti 400 metų senumo studentines tradicijas. Galima dar pamatyti jaunimo su juodomis pelerinomis. Jeigu joje matosi daug įpjovimų, reiškia, kad tas studentas buvo ne vieną kartą nusivylęs meilėje. Savo krepšelius studentai papuošia skirtingų spalvų kaspinėliais, kurie yra tarsi fa-

kultetų skiriamieji ženklai.

Sakoma, kad Coimbra universiteto studentai – ypatingai romantiški. Dažnai po paskaitų jie eina į universitetui priklausančią sodą ir pritardami gitaromis dainuoja tautines dainas – fados.

Į universiteto vidų mums neteko užėiti, bet ir iš lauko buvo į ką akis paganyti. Pagrindinė universiteto dalis, įsikūrusi trijų sparnų rūmuose, išdabintuose labai turtingais architektūriniais

elementais. Iš kiemo atsiveria nuostabus miesto ir pro jį tekančios Mondego upės vaizdas.

Nuo universiteto, palei seną romėnų akveduką, pakliūni į studentų labai mėgstamą botanikos sodą. Nors buvo sekmadienis, beveik visi suoliukus užėmė jauni žmonės su vadovėliais rankose. Pats sodas atrodė labai senas, pilnas žydinčių, niekada nematytų medžių suvežtų ten iš viso pasaulio. Tik įėjus į jį atsiveria nedidelio tvenkinio su auksinėm žuvytėm ir fontanu viduryje vaizdas.

(Bus daugiau)

RUDENS SIMFONIJA

Irena Kriaučeliūnienė

Šių metų vasaros džiaugsmas jau praeityje. Atskubėjo ruduo. Tautos dainose girdime apie niūrų rudenėlį, vėjo blaškomus lapus, saulelę, šykščiai dalijančią šilumą, apie nustojusius giedoti paukštelius. Tačiau saulėtos rudens dienos yra ir tas nuostabus laikas, kai pamatome pasakiškai besikeičiančias medžių lapų spalvas, žiemos kelionėms susiruošusius įvairiaspalvius paukščius. Matome grožį, kurį sunku išreikšti žodžiais.

Vėsesnės dienos turi ir savo privalumų. Pajunti šaltuko skatinamą energiją. Atsiranda būtinybė užsivilkti šiltesnius, o gal ir puošnesnius drabužius. Lemonte, Pasaulio Lietuvių centre, kasmet rengiama madų paroda, kurioje galima pamatyti rudens rūbų spalvas ir formas.

Mada tėra tik laikinas tam tikrų išorinių formų įsitvirtinimas. Nieko gyvenime nėra pastovaus, tad ir mados – neilgaamžės. Todėl griežtai jos laikytis nebūtina. Tačiau dauguma mūsų besikeičiančioje madoje ieškome grožio.

Prancūzai vyrai sako, jog mūsų dešimtojo moteris yra gražios ir jos apie tai žino. Toks jų pasakymas iš dalies susijęs su vyrais – europietišku madų kūrėjais. Juk labiausiai mėgstami moterų

rūbų madų kūrėjai yra vyrai, kurie neretai pataikauja pirkėjoms, derindamiesi prie jų besikeičiančio skonio.

Žino apie tai ir vyrai lietuviai. Mes tikime, kad jiems jų draugės ir žmonos yra pačios gražiausios. Jos pasitiki savimi ir stengiasi tokiomis išlikti. Rengdami madų parodas, mes nekalbame apie sielos grožį, bet, žinoma, nepamirštame, kad kultūringas išorės grožis yra nuo jo neatskiriamas.

Sutinkame, kad vyrams neįprasta dalyvauti madų parodose. Bet juk pamatyti ir susidaryti savo nuomonę reikia. Todėl kreipiamės į moteris ir vyrus, kviesdamos visus dalyvauti naujoje madų parodoje, pabūti malonioje aplinkoje, pasiklausyti įvairių nuomonių. Vyrai, daug ką joje pamatę ir išgirdę, galės patarti savo mylimajai, kuris rūbas, spalva ar stilius jai geriausiai tiktų.

Šiomet kasmetinė, jau devintoji madų paroda rengiama PLC, Lemonte lapkričio 24 d., sekmadienį, 12:30 val. po pietų. Norėdami užsisakyti vietas, skambinkite šiais telefonais:

Kazlauskienė – 630-257-8346;

Maskaliūnienė – 708-361-5128;

Kriaučeliūnienė – 708-301-8183.

Coimbra. Universiteto fasado detalė

Viktora Kučo nuotraukoje: trys Irenos – Draugelienė, Kriaučeliūnienė ir Kazlauskienė – parodos rengėjos

GUBERNATORIAUS GEORGE V. VOINOVICH laiškas a.a. kun. J. Angelaičio broliui Walteriui

STATE OF OHIO OFFICE OF THE GOVERNOR

seph, there is no question he is with our Father in Heaven and we should pray for him and to him because of his great humanity. May God be with you.

Sincerely,
George V. Voinovich
Governor

Dear Walter Angelaitis:

Janet and I were saddened to hear the news of the passing of your brother Fr. Joseph Angelaitis. We admired Fr. Angelaitis for he was the epitome of what a parish priest should be, among many other things. Our deepest sympathy to you and your family.

We all will miss Fr. Joseph, as he was truly a noble and gentle man guided by the hand of God. He meant so much to the Lithuanian - American community in Cleveland, the parishioners at Our Lady Of Perpetual Help Church, and to the religious and nationality communities of Ohio. He was a tireless supporter of freedom and democracy for his brothers and sisters in his beloved Lithuanian homeland. I know that he rejoiced in the fact that he was able to witness freedom for his beloved Lithuania, just as our departed friends, Ray Kudukis and Joe Stempuzis, did.

He was an inspiration to the Lithuanian community, particularly many of the immigrants who came and worked with him to build the church. I'll never forget the great contribution he made to Our Lady of Perpetual Help School and the fact that he hosted so many events celebrating Lithuanian heritage, building one of the strongest nationality parishes in Cleveland. I cannot think of a better man and a more dedicated servant of God. His personality was woven into the fabric of the Cleveland Lithuanian community and his legacy will be visible for generations to come. We are all better spiritually because of him.

Our family will remember and keep him in our prayers. He baptized my son George, and always extended a friendly, open hand for all of us. We should all be grateful and proud to have known him.

We hope you take comfort in your family and our Christian faith in the knowledge that one day we will all be together again with our Heavenly Father. I am sure St. Peter greeted him with open arms. Because of the Christ-like life of Fr. Jo-

Henrikas Nagys

(1920 10 12 - 1996 08 03)

Basas pavasaris atbėgo ir išbarstė ant laukų gėles
ir ant auksinių saulės siūlų danguje priraišė
mažyčių, džiūgaujantių vyturėlių milijonus...
O jūs kvatojančiam upely plukdot tošies valteles
ir leidžiate į dangų aitvarus, spalvotais kaspinais apkaišę.

Prie seno, darganų sutrupintais sparnais malūno,
ranka akis pridengęs, žilas mokytojas seka
tarp debesų ir paukščių jo keliones į skaisčias ir tolimes
erdves, kurių ir jo širdis kadais ilgėjos. Pasakos
pražysta jo širdy... Ir lig vidurnakčio klajodamas
dainuojančiom ir kvepiančiom žolių vilnim,
jis kalbasi su akmenim baltais ir palaidais šunim.

Sudužo aitvarai. Ir mirė melsvas popierinis paukštis.
Į mokytojo namą takas smėliu ir eglėšakiais apibarstytas.
Giliai į žemę paskandinome jaunystės
sapnus. Virš debesų drėgnų išskrido aukso paukštės
ir snapuose nusinešė ir vasarą, ir saulę.

Niekas nematė aitvaro,
aitvaras gimė nakčia
kartu su paparčio žiedu
ir rytmečiu.

Neišplaukėm, broliai, ieškoti
naujų šalių,
nei naujo žemyno.
Neprakirtom pro tankmę naujų takų.
Mūsų kojos ir pirštai susmigo į smėlį,
į molį, į juodžemį.
Mitom šaknim.
Likom linguoti
ant aukšto kranto
kartu su beržais.
Likom drebėti
su epušėm.

Likom -
linguojam
vėjuje. Vysta
vijokliai po kojom.
Debesys plaukia aukštai
virš galvų.

Aitvaro brolio neišdaviau. Sudegė kaimai.
Pusto karštais pelenais.
Pasakų paukščio plunksnos baltesnės už sniegą,
akys žydesnės už vandenį.

Brolio neužsigyniau. Lūpos suakmenėjo.
Lyja žarijų lietum.
Pasakų paukščio plunksnos baltesnės už pieną,
akys žydesnės už liną.

Aitvaro nepalikau. Mano kojos, kaip medžio
šaknys, dirvožemyj liks.
Pasakų paukščio plunksnos baltesnės už tošį,
Akys žydesnės už vėją.

Aitvaro brolio neišdaviau. Sudegė žemė.
Pusto pilkais pelenais.
Pasakų paukščio plunksnos lengvesnės už plėnį,
akys šaltesnės už ledą.

KELIONĖ Į SĖKMĘ

Raimonda Mikatavage

Atkaklumas

"Daugelis nevykėlių - tai tokie žmonės, kurie nesupranta, kaip arti sėkmės buvo tuomet, kai nuleido rankas." - sakė Tomas Edisonas.

Visos pastangos sulaukti sėkmės yra bevertės, jei nesi atkaklus. Nepakanka paverkšlenti: "Aš bandžiau, bet man nepavyko." Kuo dabar būtų Amerikos olimpinis čempionas čiuožėjas Dan Jansen, jei būtų taip taręs po pirmo bandymo laimėti aukso medalį? Jis dalyvavo daugelyje varžybų ir ne vienose Olimpinėse žaidynėse. Kiekvieną kartą pralaimėdavo. Galų gale, paskutinį kartą dalyvaudamas žaidynėse, jis laimėjo aukso medalį. Tą patį galima pasakyti ir apie krepšinio superžvaigždę Michael Jordan. Kai jis pirmą kartą dalyvavo atrankoje į mokyklos krepšinio komandą, jo nepriėmė.

Sėkmės lydimų žmonių gyvenimai pilni nesėkmių. Daugybę valandų jie skiria ilgam ir nepatraukliam darbui bei treniruotėms, bet nepalieka savy vietos jokioms rimtoms priežastims, kurios leistų viską mesti. Tokie žmonės žino, jog tiesesnio kelio į sėkmę būti negali. Patys svarbiausi sėkmės garantai: turėti svajonę, susiplanuoti, kokiais būdais galėsi ją pasiekti ir nepasiduoti.

Tiesa, kad gyvenimas kartais atrodo neteisingas. Sieki ko nors nuostabaus, o viskas rodo stovi tau skersai kelio, visi tau trukdo. Dažnai norisi viską mesti. Jei imsi savimi abejoti, išnagrinėk privalumus ir trūkumus. Ką laimėsi, jei dabar nuleisi rankas? Ką prarasi? Neatsisakyk svajonės be kovos.

Girdėjau istoriją apie šešiasdešimtmetį vyrą, kuris vėl pradėjo mokytis koledže. Metė jį, būdamas jaunas, ir visuomet tokio žingsnio galėjosi. Kartą auditorijoje jaunas kolega paklausė jo: "Kai baigsite, būsite šešiasdešimt ketverių. Kam jums to reikia?" Žmogus atsakė: "Aš ir taip būsiu šešiasdešimt ketverių." Šios istorijos moralas - dvigubas. Visų pirma, nemesk studijų, kol esi jaunas. Antra, atkalčiai siek savo tikslo, nepaisydamas, kad aplinkybės tau gal ir nepalankios. Bus dienų, kai atro-

dys, jog nenori nieko siekti. Gal pamanysi, kad būtų puiku, jei svajonė išsipildytų, bet nieko neatsitiks, jei ir neišsipildys. Net didžiausias alkis ima rimti. Pradėsi abejoti. Na, bet dar nenuleisk rankų. Gal būt rytoj viskas atrodys kitaip. Negalima visuomet pasikliauti jausmais, jie - tokie nepastovūs. Turi verčiau išvelgti, kas juos sukelia. Kartais mūsų pačių baimės ir kitų kritika skatina mus suabejoti savimi. Kartais iš kelio išveda tingumas ar nuovargis. Iš esmės, reikėtų pasikliauti tik tais jausmais, kurie veda link tikslo. Tačiau turi skeptiškai sutikti tuos, kurie kužda pasiduoti.

Atkaklumas - būtina sėkmės dalis. Kils problemų, atsiras žmonių, norinčių tau sukliudyti, turėsi kovoti su savo paties jausmais, bus nemažai netikėtumų. Lyg būtu meči koks laivas, kuris nuolat pameta inkarą. Susivyniok jį ir plauk pirmyn. Jei padarysi viską, kad nenukryptum nuo pasirinkto kurso, gailėtis neteks.

Kartais tenka pralaimėti. Taip būna visiems. Tačiau nugalėsi greičiau, negu tas, kuris paprasčiausiai nuleidžia rankas.

Garbingumas

Sakoma, kad turtinigi vyrai ir gražios moterys niekada neišgirsta tiesos.

Batsiuovys klausia filosofo:

- Pasakyk, ar pats laikaisi patarimų, kuriuos dalini kitiems?

- Ne, - atsako tas, - o tu ar visada nešioji tik savo slūgtus batus?

Sunkiausia pasiryžti laikytis garbingumo principų. Būti garbingu reiškia: sakyti tiesą, atitinkančią tavo patirtį ir įsitikinimus, tesėti pažadus ir atsižvelgti į kitus žmones. Tai sunku, o kartais net rizikinga.

Negali vadintis garbingu, jei sakai vieną, o darai kitą. Žodžiai turi atitikti tavo gyvenimo principus. Jei kam nors liepi nesiginčyti, neturėtum ginčytis ir pats. Jei manai, kad žmonės turi su tavim elgtis sąžiningai, privalai būti sąžiningas su jais. Jei ko nors nemėgsti, neapsimesk, jog taip nėra. Gali tiesiog būti mandagus, neidamas į kompromisą su savo garbės jausmu. Garbingumas reikalauja paprasčiausiai būti savimi, sakyti tiesą ir likti lojaliam savo įsitikinimams.

Jeigu jau ką nors pažadi, privalai ištesėti. Pažadėjai atvykti devintą valandą, būk toks malonus, neveluok. (Bus daugiau)

"SAVANORIŠKI" PRIVERČIAMIEJI DARBAI IR VYRŲ GAUDYNĖS

A. A. Balys Brazdžionis

Rudajam okupantui rūpėjo ne tik materialiai nuvalinti Lietuvą, bet ir dvasiškai palaužti jos žmones. Diena iš dienos ėjo nauji potvarkiai, įstatymai. Visas sritis valdė apygardų komisariatų. Jie įsakė, kad ūkininkas, turįs pavyzdžiui, 24 ha žemės, per metus atiduotų apie 50 centnerių grūdų, 40 cnt. bulvių bei daržovių, 10 cnt mėsos, 50 kiaušinių nuo kiekvienos vištos, 10 kg vilnų ir kitų produktų. Tai ne juokai. Dar ir šeimynai reikėjo algas, o valdžiai mokesčius mokėti. Nualinę ūkį ir apkaltinę žmones, jie tikėjosi saviems tikslams pajungti darbininkus ir ūkininkus.

Pasvalio valsčius turėjo duoti nemažą darbo jėgos visokiems valdiškiems darbams. Įstatymai privertė ūkininkus būti karo talkininkais. Jie turėjo atlikti transporto darbus užfrontėje ir net pagal patį frontą Rytuose. Nemažą miesto gyventojų, kurie buvo be šeimų, o pagaliau ir su šeimomis, buvo gaudomi ir vežami darbams į frontą. Ūkininkai turėjo vykti su savais arkliais, vežimais patys, ar pasamdyti, kad kas kitas atidirbtų už juos. Tas ūkininkui brangiai kainavo.

Vienas Talečkonių kaimo ūkininkas – Saja, jau apie 60 m. amžiaus, vyko su savo arkliu ir vežimu. Tuo pat metu vyko net apie 30 žmonių iš mūsų valsčiaus. Daugiausia tai buvo darbams ūkininkų pasamdytieji. Saja pasiaukėjo, būdamas jau nejaunas. Važiavo kartu, bijodamas, kad nekonfiskuotų arklio ir nepaimtų žmonių į kareivius. Tris mėnesius šis žmogus išgyveno už Lietuvos ribų, atlikdamas įvairius darbus. Jam ten buvo gana sunku. Jis vežė šovinius, maistą ir kt. Dažni užpuolimai trikdė transportą. Ypatingai buvo jam sunku, kai pafrontėje reikėjo lavonus krauti į vežimą ir vežti į kapinyną. Jo grupėje buvo ir daugiau lietuvių iš ki-

tų apskričių. Iš mūsų apylinkės nuvykusius vokiečiai išskirstė po Rusijos kaimus.

Karo transportas per Lietuvą dieną iš dienos ėjo į Rytus. Jam perkrauti reikėjo nuolatinių talkininkų. Emė kviesti savanoriais į transporto tarnybą, į kariuomenę, iškabindami atsisaukimus ir šaukimo sąlygas. Jie skelbė, kad būti priimtam transporto tarnybos nariu arba kareiviu, reikė "didelį pasitikėjimą lietuvių tauta". Visi tie, kurie stosią savanoriais, taps pilna teisiais, gaus visas karių pašalpas ir teises bei privilegijas laisvai gyventi Naujojoje Europoje...

Nors pažadai gražūs, bet savanorių iš mūsų apylinkės labai mažai teatsirado. Komisijos važinėjo, nustatydamos, kuriais metais gimusieji turi eiti savanoriais į komisijas užsirašyti. Nors ragino užsirašyti gražiausią, sveiką jaunimą, į komisijas po tų raginimų ateidavo raiši, kuproti, pasitaikė ir nepilnapročių. Komisijos labai niršo, kad daugiau neateina. Pradėjo pakartotinai skelbti apskrity, pačiliui valsčiuose, neaplenkdamį sąrašuose ir ūkininkų, neatsižvelgdami, kad laukai bus neapdirbti, jėgai nepasėti. Rudosios komisijos tik keletą nuolaidų suteikė – jei vyras yra ūkio savininkas ir nėra daugiau vyrų – šeimos narių. Seniai buvo atleidžiami. Jaunimas buvo nusistatęs neiti. Daug padėjo slaptoji pagrindinė spauda, kuri žėrė rudiesiems tiesiog į akis aiškų lietuvišką nusistatymą prieš jų sistemą ir įstatymus.

Aš buvau tik vienas ūkyje. Nuo mažens mane buvo paėmę giminės globoti. Nors pavardė neatitiko, bet buvau valsčiaus viršaičio ir sekretoriaus dėka pervestas dokumentuose kaip jų sūnus. Tokių, apeinančių įstatymus, melagingų dokumentų nemažai susidarydavo iš įvairių kaimų. Su jais reikėjo prisistatyti į komisijas asmeniškai ir iš ten gauti atleidimo pažymėjimą. Komisija dirbo gražuose Pasvalio pradžios mokyklos rūmuose. Prie jų buvo iškabintos vokiška ir lietuviška vėliavos, didelis vokiečių herbas, apipintas vainiku. Keli rudmarškiniai viską tvarkė. Kas atklydo ir užėjo iš smalsumo, pateko į spąstus. Prie durų tikrino pavardes, vartė sąrašus. Aš laimingai gavau atleidimo raštą. Gaila buvo, kai mūsų parapijos "špitolniką" paėmė. Tą dieną su keliais savanoriais turėjo palikti šeimą ir dau-

giau į namus nebesugrįžo. Šeima verkė, klykė, bet tai nieko nepadėjo.

Pasibaigus komisijai, paaiškėjo naciams priešingi rezultatai. Jie tikėjosi prikrauti savanorių pilnus sunkvežimius. Labai kraipė pečiais, kad jų tik keletas. Žinoma, ne mažiau niršo, matydami mokyklose ir laukuose gražaus jaunimo. Tada jie ėmėsi represijų. Prasidėjo vyrų gaudymas.

Po kelių dienų vokiečiai suruošė pirmą "medžioklę" Pasvalio mieste. Pamatę vyrą, ėmė vietoje su savim. Atvyko gestapininkai su šimtaine kareivių, apsupo kino teatrą, kuris buvo pradžios mokyklos rūmuose. Iš jo pasipylė būrys įvairaus amžiaus žmonių, einančių į namus. Juos stabdė ir suiminėjo. Visi, pajutę pavojų, spruko, kur papuolė. Iš kelių šimtų vos keli papuolė į "savanorius". Visa mūsų apylinkė ėmė niršti ant vokiečių. Susitarėm nė grūdo neduoti ir netalkininkauti savo darbu.

Komisijų veikla aptilo, žmonės apsirato. Vėl tiek jaunimas, tiek ir vidutinio amžiaus vyrai pradėjo rodytis bažnyčioje, kine, laukuose. Su dideliu atsargumu atėjo į pagalbą mūsų policija. Tuometinis policijos viršininkas p. Andzjonis sugebėjo sudaryti slaptą, ne tik su miestu, bet ir su kaimais ryšį pavojaus atveju. Jis pakvietė buvusius 1941 m. sukilimo dalyvius, parinko patikimus žmones. Jam už tai grėsė sušaudymas ar ištėmimas į stovyklą. Partizanai ryšinininkai kasdien atvykdavo į miestą. Pranešus ryšininkui, kad po kelių valandų bus gaudymo ekspedicija, žinia aplėkdavo kaimus ir viensėdžius.

Vokiečiai ne kartą, atvykę gaudyti vyrų po miestą, gatvėse, laukuose ir namuose tematydavo tik senius, moteris ir vaikus. Visus reikalus atlikdavo moterys ir seneliai. Nesigirdint, kad netoliese būtų "ekspedicijos" – jaunimas vėl dirbo laukuose, vaikščiojo po miestą.

Berods, 1943 metų pavasarį vyrų gaudynes Lietuvoje ėmė vykdyti Latvijos SS kareiviai. Latviai buvo sudarę savo SS batalioną. O Lietuvoje iš bandymų organizuoti tokius junginius nieko neišėjo. Lietuviai suprato rudųjų užmačias ir netikėjo į jų skelbiamą "Naująją Europą". Mes tikėjomės, kad frontas greitai subyrės, kad pergalę pasieks Amerika ir Anglija.

(Bus daugiau)

"PRIEŠAI ATĖMĖ NE VISKĄ"

Kostas Kaukas

(Sutrumpintai iš knygos
"Tėvų ir protėvių šviesa",
Klaipėda, 1996)

Šį kartą Hansas Janužys nusprendė atgabenti gimtajam kraštui ne kalną padėvėtų drabužių ir avalynės, net ne pluoštą dolerių. Skurdo išvargintiems artimiesiems atvežė, žinoma, ir materialinių lauktuvių. Priešingu atveju liktų nesuprastas. Bet svarbiausia jo dovana – kasetė, išleista kelių dešimčių egzempliorių tiražu. Joje – Hanso pasakojimas apie savo gyvenimą. Jei ne naciai, jei ne bolševikai, Hansas būtų dirbęs ir gyvenęs savo gimtinėje. Kasetės turinys – bendražmogiškas ir patriotinis. Įrašą galima laikyti kaltinamuoju aktu grobikams.

Pasakojimą pajavairina ir jo įtaigumą padidina Toronto lietuvių choras "Varpas" dainomis apie Tėvynę. Tik pabaigoje Hanso žodis pasidaro griežtesnis, ypač, kai jis skaito Jungtinio Pabaltijiečių komiteto laišką JAV prezidentui. Laiškas rašytas 1995 m. balandžio mėnesį, nacistinės Vokietijos sutriuškinimo 50-ųjų metinių proga. Jis ragina JAV prezidentą siekti, kad Rusija pasmerktų bolševizmą ir totalitarizmą, nedelsdama nutrauktų karą Čėčėnijoje, kad liautųsi grasinusi kaimyninėms valstybėms.

Perskaitęs laišką, Hansas Janužys kalba apie Lietuvos ateitį.

– Esu optimistas, – sako jis. – Nė kiek neabejoju, kad visi Lietuvos piliečiai kaskart intensyviau dirbs ateičiai. Tik reikia suteikti galimybę visiems šiame darbe dalyvauti. Reikalingos visų pastangos. Mūsų tauta per mažą, kad galėtume turėti sūnus ir posūnius. Visi esame tos pačios motinos Lietuvos vaikai. Lietuvai graži ateitis tik patys sukursime.

Po šių žodžių vėl skamba patriotinės dainos. Dabar jas dainuoja buvęs Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazijos auklėtinis, Amerikoje plačiai žinomas solistas Stasys Baras.

Sėdime su Hansu Janužiu prie nedidelio staliuko. Man rūpi atskirti gyvenimo faktai ir detalės.

Hansas gimė 1916 m. kovo 1 d. Lėbartų kaime, ūkininkų šeimoje.

– Ne tų Lėbartų, kuriuose dabar yra kapinės, – paaiškina. – Mano gimtieji

Lėbartai yra palei kelią į Gardždus.

Šeimoje buvo septyni vaikai – keturi berniukai ir trys mergaitės. Tėvai, rodos, ir seneliai niekada nebuvo lanke lietuviškų mokyklų, nes mūsų krašte jos buvo uždarytos 1871 metais. Ir aš ėjau į vokišką pradžios mokyklą. Mes stebėdavomės, kodėl nėra lietuviškų mokyklų? Kodėl mokykloje jie privalo šnekėti ne taip, kaip namie? Net pertraukų metu netyčia prakalbėję lietuviškai, anų laikų vaikai gaudavo liniuote per delną arba būdavo kitaip baudžiami.

"Aš myliu jus, todėl baudžiu, – sakydavo mokytojas, žinoma, vokiškai, – Lietuvių kalba trukdo jums gerai mokytis, ateityje trukdys dirbti ir gyventi. Atpraskite nuo jos. Būtų labai gerai, kad ir namie kalbėtumėte tik vokiškai. Tuo būdu taptumėte mažesniųjų savo brolių ir sesučių mokytojais, padėtumėte jiems greičiau išmokyti gražiausią pasaulyje vokiečių kalbą."

Klaipėdos kraštui susijungus su Lietuva, vaikų niekas nebaudė už tai, kad pertraukų metu kalbėdavo lietuviškai. Tačiau absoliučioje daugumoje mokyklų pamokos buvo vienkalybės – vokiškos. Kaimų gyventojai siekė turėti ir lietuviškas mokyklas, bet tai padaryti nebuvo lengva – stigo patalpų, o svarbiausia – mokytojų. Kituose Lietuvos rajonuose pedagogų irgi nebuvo per daug, nes ir rusiškieji okupantai ilgam buvo uždraudę lietuviškas mokyklas, siekė, kad visi lietuviai įprastų kalbėti tik... gražiausia rusų kalba.

Lėbartuose lietuviška mokykla, beje, privati, buvo atidaryta tik 1938 m. ūkininkų Vilkų troboje.

Hansą – Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazijos moksleivį – viliojo daugybė profesijų. Malonu ūkininkauti. Gera ir kilnu būti agronomu, inžinieriumi, gydytoju, kunigu. Smalsus vaikas nežinojo tokios specialybės, kuri jam nepatiktų. Prie širdies buvo ir muzika, nes nuo mažų dienų grojo Dobilų bažnyčios dūdų (triūbininkų) orkestre.

Ir vis dėlto Hansas labiausiai linko į pedagogiką, norėjo būti panašus į gimnazijos direktorių daktarą Trukaną, į mokytojus Martyną Purviną, Adomą Braką, Martyną Gelžinį ir kitus.

KREPŠYS

žygiuoja pirmyn, o tu atsilieki per šimtą mylių. Nejaugi negirdėjai, kad Brazauskas, kuris vadinamas prezidentu, apdovanojo krepšininkus ordinais. Kas įmetė daug, gavo pirmo laipsnio. Kas mažiau – antro, kas dar mažiau – trečio, o kuris nieko neįmetė, gavo ketvirto. Tad aš dabar mušiosi dėl ordino. Padariau nemažą pažangą. Jau trečios klasės ordiną galėčiau gauti. Bet nesustoju pusiaukelėje. Turiu "dasivaryti" iki pirmo laipsnio.

Florijonas paėmė sviedinį ir metė. Šiuo kartu nepavyko. Gerokai nusikeikė. Taip pareiškė savo nusivylimą, kad "Dirvoje" negalima pakartoti. Nebent pažįstamų kompanijoje.

Ir man parūpo prisigauti iki ordino. Ėmiau mėtyti, bet mažiau iš Florijono veido, kad neprisigausiu net iki penktojo laipsnio.

Reikės paieškoti kokių kitokių pasireiškimų. Gal pradėti žygiuoti aplink Ameriką atbulam? Tai jau būtų nemažas, ordino vertas pasiekimas. Tik reikia paskubėti, nes Brazauskas gali netekti ordinų dalinimo galios. O naujasis gali būti šykštus su ordinais.

Apsilankęs pas savo draugą Florijoną, labai nustebau, pamatęs jo kambaryje, kurį jis vadina salionu, nors labiau mėgsta salioną, palubėje pakabiną krepšį.

Nenorėdamas kritikuoti namų vidaus įrengimų dekoracijos, labai atsargiai paklausiau:

– Florijonai, kam tu krepšį pasikabinai?

Florijonas liūdnai palingavo galvą.

– Kada tu išmoksi eiti su gyvenimu? Gyvenimas

ATGAL

Valdžia liepė atsukti laikrodžius viena valanda atgal. Nepavydžiu valdžiai, nes ji juk kalba tik apie žygiavimą pirmyn. Apie tiltus į dvidešimt pirmąjį šimtmetį. O šia, še tau: žingsnis atgal. Žinoma, valdžia supranta tokio posakio negatyvią reikšmę, tad pridėjo:

– Šeštadienio rytą

galėsite pridėti vieną valandą prie savo miego.

Tai gana džiuginantis reiškinys, maloniai nuteikias tinginius ir miegalius. Tik valdžia užmiršo pasakyti, kad tą valandą vakare teks grąžinti. Mat valdžios jau tokia tradicija, kad viena ranka duoda, o kita atima.

DAR APIE RINKIMUS

Iki šiol buvome įpratę girdėti Brazauską kalbant apie nepaprastą pažangą, kuri, jam vadovaujant, klesti Lietuvoje. Bet aną dieną radijo bangomis ėmė verkšlenti. Esą rinkimai į Seimą buvo labai blogai suorganizuoti. Būdelės esą neapsaugojo rinkėjų nuo smalsių akių. Balsavimo dėžės buvo pasibaisėtinos. Štai kodėl jo partija pralaimėjo rinkimus.

Mano draugas Florijonas klausia:

– O kaip tos būdelės atrodė, kada jo par-

tija laimėjo?

– Puikiai. O dar toliau grįžtant į praeitį, dėžės ir būdelės buvo puikiai sutvarkytos, kada jis buvo komunistų partijos pirmuoju sekretoriumi. Tad dabar turime du Brazauskus: vieną, kuris labai patenkintas rinkimais, kitą – kuris verkia.

Tiesą sakant, jam tie rinkimai reikalingi, kaip šuniui penkta koja. Jam daug smagiau, kaip pirmiau. Parenka Maskva. Ir nereikia nei dėžių, nei būdelių.

SEMINARAS LIETUVOS PIENININKAMS

Aldona Miškinienė

Nuotraukoje iš kairės: Valstybinės veterinarijos tarnybos direktoriaus pavaduotojas Konstantinas Gedrimas, Marijampolės apskrities Valstybinės veterinarijos tarnybos viršininkas Leonas Zdanavičius ir Lietuvos pienininkų asociacijos "Pieno centras" prezidentas Alvydas Ramanauskas

(Pabaiga)

Vakarienės šeimininkai buvo Milk Marketing generalinis direktorius ir jo pavaduotojai. Svečius vaišino kooperatyvo naujausiais produktais – keturių skonių pienu.

Penktadienio rytą, vėl apsirengę "džinsais" ir apsiavę plastikinius "batukais" lankėme Wayne apskrityje Ohajo ūkius. Vienas iš aplankytojų – labai didelis, su 200 karvių banda ir pačiais moderniškiausiais įrengimais.

Lietuvius labai domino Amish bendruomenė, tad Kidron miestelyje apžiūrėjom gyvulių aukcioną ir didžiausią ūkio įrankių fabriką, kuriame vežimai, plūgai ir kiti ūkio įrankiai buvo gaminami be elektros. Pakeliui aplankėme ūkį, kuriame tvarkomasi, nenaudojant mineralinių trąšų bei pesticidų. "Organiskas" maistas lietuvių nesuža-

vėjo. Visi pasiilgę lietuviškos juodos duonos. Vėliau paaiškėjo, kad beveik visi jos buvo atsivežę.

Šeštadienis buvo nedarbo diena. Tad pasamdytas autobusas Lolly the Trolley vežiojo lietuvius po miestą. Parodytos Klivlendo įžymybės, tarp jų ir lietuvių kultūros darželiai. Vidurdienį Lolly sustojo ir Dievo Motinos parapijos kieme. Klebonas Gediminas Kijauskas labai širdingai sutiko svečius, aprodė lituanistinę mokyklą, kurioje delegatus maloniai nustebino šviesiaplaukių lietuviukų "prieauglis". Svečius šiltai pasveikino ir įsijungė į grupę Lietuvos garbės konsulė p. Ingrida Bublienė.

G.Kijauskas pakvietė delegaciją į bažnyčią, papasakojo apie bažnyčios madonų paveikslus ir priminė, kad mes visi darbuojamės vienam

tikslui – Tėvynės Lietuvos gerovei. Seminaro dalyviai įteikė kunigui Gediminui savo dovanėlę o šis, parapijos vardu, pavaišino juos pietumis.

Išspūdingas buvo Lietuvos prezidento A. Smetonos kapo aplankymas. Mes, klivlendiečiai, stebėjome jų susikaupusius veidus, kai vienas po kito dabartinės Lietuvos vaikai, netardami nė žodžio, fotografavosi prie marmurinės sienos, už kurios amžinai ilsisi pirmas ir paskutinis pirmojo Lietuvos nepriklausomybės laikotarpio prezidentas.

Tuo ir baigėsi Lietuvos pieno ūkio darbuotojų vizitas. Tikimės ir linkime, kad igitas naudingas žinias jie galėtų pritaikyti, kad Lietuvos ūkininko gerbūvis būtų šviesesnis.

Pienininkų grupė su Klivlendo lietuvių atstovais. Antroji iš kairės – Nijolė Kersnauskaitė, aštuntas – klebonas G.Kijauskas, dešimta – Aldona Miškinienė

PAGALBA SAVIVALDYBĖMS

Audronė Pakštienė

JAV – Baltijos fondas (U.S.-Baltic Foundation) organizavo keturių specialistų – finansininkų, dirbančių Lietuvos savivaldybėse, išvyką į Jungtines Amerikos Valstijas. Aštuonių savaičių trukmės stažuotės programą finansuoja Martin Gruss Foundation. USBF ir Lietuvos Miestų sąjunga kartu dirba, įgyvendindami pirmą šios programos fazę, kuria siekiama suteikti savivaldybėms didesnę finansinę savarankiškumą.

Martin Gruss Foundation prezidentė Audrey Butvay Gruss, jau treči metai finansiškai remianti demokratines reformas, sako, kad "ši mokymo programa su-

teiks busimiesiems jauniems vadovams žinių, kurios labai reikalingos demokratijos plėtotei.

Estijos, Latvijos ir Lietuvos miestų sąjungos yra pasiryžusios pasiekti, kad savivaldybės būtų finansiškai savarankiškos, rinkdamos mokesčius, padidindamos miestų pajamas, sudarydamos savarankiškus biudžetus, atitinkančius Vakarų modelį.

Lietuva pirmoji pradės šią programą. Ją atidžiai stebi Estija bei Latvija. Mūsų partneriai Estijoje ir Latvijoje sutinka, kad politinė padėtis Lietuvoje yra labai palanki šiai svarbiai reformai pradėti, ypač po sėkmingų Seimo rin-

kimų. Labai svarbu, kad būtų pratęstas savivaldybių tarybų veiklos terminas. (Red. past. Dabar savivaldybių kadencija – tik du metai).

Šioje programoje dalyvauja Šiaulių rajono mero pavaduotojas Alfredas Jonuška, kuris atliks stažuotę Tallahassee mieste Floridoje. Vilniaus rajono merė Leokadija Janušauskienė stažuosis Waycross, Georgia. Lazdijų rajono savivaldybės ekonomikos skyriaus vedėjas Kęstutis Jasiulevičius stažuosis Edgewater, Floridoje. Anykščių rajono valstybinės mokesčių inspekcijos viršininko Prano Alsio stažuotė bus Athens, Georgia.

Nuo 1956 metų Los Angeles veikiančio lietuvių menininkų sambūrio – Dailių Menų Klubu nariai spalio 19 dieną buvo susirinkę pas Danutę ir Juozą Mitkus. Posėdžiui pirmininkavo Algirdas Gustaitis.

Pagrindinė programos dalis buvo skirta vieno iš pagrindinių Dailių Menų Klubu steigėjo – tragiškai žuvusio rašytojo ir kultūrininko Juozo Tininio atminimui. Jis žuvo autoavarijoje Kalifornijoje, greitkelyje į šiaurę nuo Los Angeles 1971 metų rugpjūčio 2 d. Apie Juozą Tininį kalbėjo Algirdas Gustaitis, Bernardas Brazdžionis ir keletas kitų.

Kalbėta ir apie pastutiniuoju metu mirusius Dailių Menų Klubu narius,

apie gyvųjų narių laimėjimus bei apdovanojimus. Neseniai iš Lietuvos atvykusi jauna kultūrininkė pareiškė, kad Dailių Menų Klubas yra nuostabus lietuvių menininkų junginys, kokio nėra Lietuvoje.

Pasidžiaugta stropiai vedamais Dailių Menų klubo metraščiais. Juos sudaro šešios didelės knygos, kuriose daug nuotraukų ir reikšmingų įrašų. Būtų svarbu tuos metraščius padauginti, kad jais galėtų pasinaudoti literatai ir kultūros istorikai.

Susirinkusieji pavaišinti. Dabar Dailių Menų Klubui pirmininkaus Jadvyga Mulokienė – žinomo mirusio architekto Jono Muloko žmona.

Dalyvis

GINTARĖ JAUTAKAITĖ IR VAŠINGTONO LIETUVIAI-KLAIPĖDAI

Spalio 26 d. Lietuvos ambasadoje Vašingtone įvyko labdaringas žinomos kompozitorės ir atlikėjos Gintarės Jautakaitės koncertas, skirtas pirmosios lietuviškos knygos Martyno Mažvydo "Katekizmo" 450-osioms išleidimo metinėms. Vakarą pradėjusi Birutė Eidintienė padėkojo gausiai susirinkusiems, tarp kurių buvo ir diplomatinio korpuso narių, už dėmesį ir paramą lietuvių kultūrai. Vašingtonietis Romas Kasparas labai įdomiai papasakojo apie patį Mažvydą bei jo "Katekizmo" pasirodymo aplinkybes. Ta pačia proga ambasados svečiai galėjo susipažinti ir su dailininko Celestino Geručio Krulio grafikos bei akvarelės darbų paroda.

Koncerto metu klausytojai išgirdo ir ankstesnes Gintarės dainas, tarp jų visus tebežavinčias "Viešpaties Lelija" bei "Į Tave einu", ir nau-

jausius kūrinius anglų kalba. Susirinkusieji turėjo progos įsitikinti, kad dainininkė šiuo metu gyvena kūrybinio pakilimo laikotarpį. Gintarės sceninė laikysena, unikalaus diapazono bei spalvos balsas bei nepaprastai moderniai skambėjusi autorinė muzika sužavėjo vos į reprezentacinę Ambasados salę tilpusius klausytojus. Sėkmingai besiklostanti Gintarės karjera Vakaruose neužgožė meilės bei pasišventimo Lietuvai jos kūryboje.

Vakaro metu susirinkusieji paaukojo tūkstantį dolerių paminklo M. Mažvydui Klaipėdos mieste statybai paremti. Pasak ambasadoriaus Dr. Alfonso Eidinto, šie pinigai bus perduoti Klaipėdos miesto visuomenės atstovams.

Ambasados spaudos skyrius

Iš kairės: Dr. David Amborski, Alfredas Jonuška, Audronė Pakštienė, Leokadija Janušauskienė, Kęstutis Jasiulevičius, Pranas Alsys ir Linas Kojelis

Los Angeles Dailių menų klube: pagerbtas prieš 25 metus žuvęs rašytojas Juozas Tininis

Algirdo Gustaičio nuotraukoje iš kairės: Ona Paškevičienė, Bronys Raila, Alė Rūta, Aldona Brazdžionienė, Ema Dovydaitytė, Dana Mitkienė (rašo)

A.† A.

ALGIUI J. BILIŪNUI

staiga mirus, jo žmoną KRISTINĄ, dukras HALINĄ ir KRISTINĄ su šeimomis, sūnų EDVARDĄ, seseris VLADĘ ir JULĘ su šeimomis, gyvenančias Lietuvoje, bei kitus giminės giliai užjaučiame ir kartu liūdime

"Dirvos" savaitraščio darbuotojai

Los Angeles Dramos Sambūrio ilgametis pirmininkas, aktorius

VINCAS DOVYDAITIS

po ilgos ir sunkios ligos iškeliavo Amžinybėn. Užuojautą reiškiu Velionio žmonai EMAI, dukroms RŪTAI ir GIEDRAI, kitiems giminėms ir visiems SAMBŪRIEČIAMS

Rūta Sakienė

CLEVELANDE ir apylinkėse

RENGINIŲ KALENDORIUS

• LAPKRIČIO 9 d., 6:30 val. vakaro – Dievo Motinos parapijos choro rudens balius
 • LAPKRIČIO 24 d. 4 val. p.p. Lietuvių namuose Klivlendo (Cleveland) apylinkės LB rengia Lietuvių dienas. Programoje: humoristas Vitalijus Žukauskas, solistė Virginija Muliolienė ir rašytoja Aurelija M. Balašaitienė.
 • LAPKRIČIO 17 d., po pamaldų – Lietuvos Garbės konsulato atidarymas Klivlende (Cleveland)
 • LAPKRIČIO 17 d. – Šv. Jurgio parapijos rudens festivalis – nuo 11:30 iki

3:30 v.p.p.

• LAPKRIČIO 23 d., šeštadienį, LVS-gos "RAMOVĖ" Klivlendo (Cleveland) skyriaus valdyba Lietuvių Namuose rengia Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimą

• GRUODŽIO 7 d. Clevelando Lietuvių Žuvininkų klubas "LITTS ANGLERS CLUB" rengia metinę loteriją – balių. Bilietus galima užsisakyti pas klubo narius

• GRUODŽIO 24 d. 9 val. vakaro – Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje

SVEIKINAME JAUNAVEDŽIUS!

Aukso žiedus sumainė Aida Nerija Bublytė ir James Edvard O'Mera IV. V.Bacevičiaus nuotr.

Kaip minėsime Vasario 16-ąją?

JAV LB Klivlendo (Cleveland) apylinkė ir ALT-as rengia bendrą posėdį, kuriame ruošiasi aptarti, kaip geriau pasirengti 1997 metų Vasario 16-osios minėjimui. Iškilo klausimas: kaip pakeisti šios šventės organizavimą, kad kuo daugiau žmonių noriai dalyvautų minėjime. Norėtume išklausti eilinių narių ir organizacijų nuomones. Visas organizacijas raginame atsiųsti savo atstovus. Kviečiame atvykti ir pavienius asmenis, kurie norėtų pasidalinti savo pasiūlymais.

Laukiame jūsų Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos Konferencijų kambario lapkričio 11 d., pirmadienį, 11 v.v.

LB apylinkės valdyba

SKAITYKITE IR PLATINKITE "DIRVĄ"

CLEVELAND'O PENSININKŲ ŽINIOS

Tradicionis Pensininkų klubo Padėkos dienos suėjimas / pietūs bus lapkričio mėn. 7 dieną, ketvirtadienį, 2:00 v. p.p. Lietuvių Namų viršutinėje salėje. Nariai, kurie sumokėjo 1996 metų nario mokestį, tradicinius Padėkos dienos pietus gauna nemokamai. Kviečiame svečius ir visus kitus pensininkus, kurie dar nepriklauso pensininkų klubui, dalyvauti šiame suėjime. Skanūs pietūs (Turkey dinner), loterija ir "door prize". Programoje

Button Box Buddies orkestras palinksmins visus susirinkusius. Bus gera proga ir pasižokti.

Lapkričio mėnesį gimtadienius švenčia šie klubo nariai: Vladas Bacevičius, Kazys Bruožis, Uršulė Grincienė, Jonas Gudėnas, Salomėja Idzelienė, Sofija Juozapaitienė, Antanas Kavaliūnas, Ona Kavaliūnienė, Eugenija Mažonienė, Aleksandra Mikoliūnienė, Elena Nainienė, Jonas Narušas, Angela Perko, Genovaitė Ras-

tauskienė, Jonas Rastenis, Vytautas Sniečkus ir Julija Stuogienė. Visiems linkime geros sveikatos.

Pensininkų klubo valdyba savo kadenciją baigia šių metų pabaigoje. Sausio mėnesio susirinkime rinksiame naują valdybą. Dr. Jonas Stankaitis, nominacijų komisijos pirmininkas, kviečia klubo narius kandidatuoti į 1997 metų valdybą. Dėl rinkimų skambinkite dr. J.Stankaičiui, 729-7825.

I V A I R E N Y B Ė S

KANALO BAIDOKAS

19-me šimtmečiuose iškastas kanalas nuo Erie ežero iki Ohio upės buvo nepaprastai svarbus Ohio teritorijai. Kanalu baidokais buvo gabenami žemės ūkio ir pramonės gaminiai, žaliavos ir keleiviai. Šis kanalas paskatino pramonės plėtotę Cuyahoga upės slėnyje. 70 pėdų ilgio ir 14 pėdų platumo baidokus traukė arkliai arba mulai, apytiksliai 4 mylių greičiu per valandą.

Deja, ta kanalo era nuėjo užmarštin. Ją pakeitė traukiniai. Baidokai nustojo plaukioti 20-jo šimtmečio

pradžioje.

Dabar ir vėl bandoma atgaivinti tą istorinę praeitį. Išvalomi kanalo tarpai, statomos baidokų replikos. Coshocton apylinkėje yra istorinis Rocoe Village kaimas. Ten turistai gali kanalu keliauti "Monticello III" baidoku.

Ir mūsų padangėje susirūpinta atgaivinti Ohio praeitį. Grupė dailidžių istoriniame Hale Farm and Village kaime pastatė iš balto ąžuolo medžio dvi baidoko "Sterling" sekcijas. Buvo naudojami įrankiai, panašūs į 1870 m. pirmojo "Sterling" baido-

ko dailidžių naudotus.

Dabar atkurtasis "Sterling" baidokas yra rodomas Boston Store muziejuje, Boston Mills Rd., Boston Township, Cuyahoga Valley National Recreation Area. Muziejus yra šalia Ohio Erie Canal Towpath (kanalo vilkikų pakelėje). Nuo lapkričio 1 d., lankymo laikas: nuo trečiadienio iki sekmadienio, nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p. Išsamesnę informaciją galite gauti, paskambinę į National Park Service telefonu: 1-800-445-9667. Ger.J.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:

LITMA IMPORT EXPORT
639 EAST 185 STREET
CLEVELAND OH 44119
216-481-0011

SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU
LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.

ATLANTA IMPORT EXPORT
(312) 434-2121 arba (800) 775-7363

DIRVA

Lietuviška muzika Jums!

Prieškarinė ir šiuolaikinė. Viena audiokasetė su atsiuntimu – \$10, vienas CD – \$20. Atsiimant nieko mokėti nereikia.

Prašome parašyti registruotame laiške, kiek ir kokios muzikos Jūs pageidaujate bei atsiųsti čekį atitinkamai pinigų sumai.

Laiškus siųskite adresu:

Antanas Abromaitis
Pašilaičių 8 -10
Vilnius
Lithuania

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200 th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TRANSPAK – nuo š.m. gruodžio 2 d.

persikelia į "Draugo" patalpas: 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629. Tel.: 773-838-1050

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus
Skubiems siuntiniams – AIR CARGO

Komercinės siuntos – pagal susitarimą.
Pinigai pervedami doleriais. Nuo išsiuntimo dienos
į gavėjo rankas per 2 - 5 dienas

MAISTO SIUNTINIAI

Du patys populiariausi: 55 svarai įvairaus maisto už
\$98 ir šventinis siuntinys už \$39

\$98 – rūkytos dešros, mėsos konservai, šprotai, vaisių sultys, margarinai, aliejus, sūris, sausainiai, tirpi kava, malta kava, kakava, arbata, cukrus, ryžiai, makaronai, razinos, majonezas, riešutai, žirneliai, agurkai, šokoladas, aspirinas, vitaminai – 55 svarai (25 kg.)

\$39 – tirpi kava, malta kava, arbata, kakava, vaisių sultys, sausainiai, aliejus, mėsos konservai aspirinas, vitaminai.
Jums pageidaujant, atsiųsime smulkią informaciją.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą.

TRANSPAK, 2638 W. 69TH ST.
CHICAGO, IL 60629 TEL. 312-436-7772

ROTA DEGUTIENĖ, 28262 Chardon Rd
Willoughby Hills, OH 44092
Tel. 216- 943-4662

Mūsų atstovybė Lietuvoje: Vilnius 26-28-27, 26-24-27

OHIO ĮVYKIAI

Lapkričio 16 d. –
Green Cottage Craft Show -
rankdarbių paroda. Claron
Hotel and Conference Center,
State Rt.91 & State Rt. 2,
Eastlake, Pelnas skiriamas
Amerikos skautėms. Tel. 216
731-1581.

Iki lapkričio 17 d. –
Karaliaus Artūro karalystė.
Georgia West Library, 13455
Chillicothe Rd., Chesterland.
Tel. 216/ 726-4250.

Lapkričio 21-23 d. –
38th Annual Holly Show -
Metinis šventiškas renginys.
The Church of the Epiphany,
21000 Lake Shore Blvd.,
Euclid. Tel. 216/ 731-1316.

Iki lapkričio 30 d. –
nemokami koncertai. Cleve-
land Institute of Music,
11021 East Blvd. University
Circle. Tel. 216/ 791- 5000.
Ger.J.

"DIRVAI" AUKOJO:

JAV LB Cape Cod apylinkė \$50
E.M. Valiukėnai (per V.Šimkie-
nė. a.a. Aleksandro Mečio
Paukščio atminimui\$50
E.Petrini, Jackson, MS\$20
S.J.Dalius, Hamilton, Ont.\$20
V.Girdvainis, Chicago, IL\$20
V.Vilkutaitis, Clev., OH\$20
K.Ripskis, Evergreen P., IL... \$20
K.Rožanskas, Chicago, IL... \$20
A.Jonaitis, Gulfport, FL \$20
S.Šukelienė, Cicero, IL \$20
J.Ališauskas, Orland P., IL... \$20
F.Skirmantas, Glendale, CA \$15
S.Mažulis, Wildwood, IL\$10
J.Žukas, Woodhaven, NY ... \$10
V.Momkus, Chicago, IL, \$10
M.Majauskas, M.Laur., NJ.. \$10
K.Jonaitis, Chicago, IL \$10
J.A.Jakubauskai, J.B-ch, FL \$10
M.Slabokienė, Clev. OH \$5
V.Lange, Lakewood, OH\$5

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

FOR RENT

Marcella Rd. 2 family down.
Taking applications:
2 bedrooms, carpeted,
appliances, central air,
paneled family room. Large
maintained yard. No pets.
\$525.00 Tel. 382-1773

\$475.00 – Į LIETUVĄ

New York / Newark–
Vilnius–New York / Newark

\$550.00 – Į LIETUVĄ

Chicago–Vilnius–Chicago

Prie kainos priskaičiuokite mokesčius. Ši kaina galioja
lapkričio mėnesiui ir kelionėms
Naujųjų Metų sutikimo proga.

Norėdami gauti išsamesnių žinių, kreipkitės į:

Albiną arba Kristiną
BALTIC TOURS
77 Oak St., Suite 4
Newton, MA 02164
Tel: 617-965-808
800-216-5987

Klaipėdos universitetas labai prašo mokslinių knygų
savo bibliotekai. Cleveland'o BALFo skyrius turi tų
knygų ir mielai pasiųstų jas universitetui. BALFAS ieško
mecenatų knygų persiuntimui. Aukos nurašomos nuo
federalinių mokesčių. Norėdami gauti išsamesnių žinių,
skambinkite tel. 1-216-729-0843. Auką siųskite šiuo
adresu:

Vincas Apanius, 8020 Mulberry Rd.
Chesterland, OH 44026

RITA STAŠKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1996

Skrydžiai į Vilnų dar vis geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jankia atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiądienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000